Ազգ
Azg

25 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2005 ՈՒՐԲԱԹ 34(3200)

32 հազար տարի առաջ սառած անհայտ մանրէները վերակենդանացել են

Ամերիկացի գիտնականները սենսացիոն հայտնագործություն են արել Ալյասկայում: Այնտեղ նրանք հայտնաբերել են 32 հազար տարի առաջ սառած անհայտ մանրէներ, որոնք սառույցի հալեցումից հետո վերակենդանացել են:

Հայտնագործության հեղինակն Ալաբամայի նահանգի Ջորջ Մարշալի անվան տիեզերական թռիչքների կենտրոնի աշխատակից Ռիչարդ Գուվերն է: Նրա խոսքերով, հայտնագործությունը շատ մեծ նշանակություն ունի տիեզերական հետազոտությունների համար: Այն ցույց է տալիս, որ կյանքը կարող է գոյություն ունենալ բացարձակ աննպաստ պայմաններում, այդ թվում Մարսի վրա վերջերս հայտնաբերված սառուցյալ ծովում կամ Յուպիտերի արբանյակ Եվրոպայի սառցաքաղաքում:

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալությունը տեղեկացնում է, որ նորահայտ մանրէներն արդեն ստացել են գիտական անվանում՝ կարնոբակտերիում պլեյստոցենիում: Գիտնականի կարծիքով, հայտնագործությունը կարող է կարեւոր լինել նաեւ բժշկագիտության տեսանկյունից, քանզի այդ օրգանիզմների ֆերմենտներն ու սպիտակուցները կարող են ցույց տալ գերցածր ջերմաստիճաններում բջիջների եւ կյանքի բարդ ձեւերի երկարատեւ պահպանման խնդրի լուծման ուղին:

Նախորդ տարիների համեմատ ԱԺ վերահսկիչ պալատն ավելի շատ խախտումներ է հայտնաբերել

24 վարկային ծրագրերից 18-ում չարաշահումներ են արձանագրվել

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

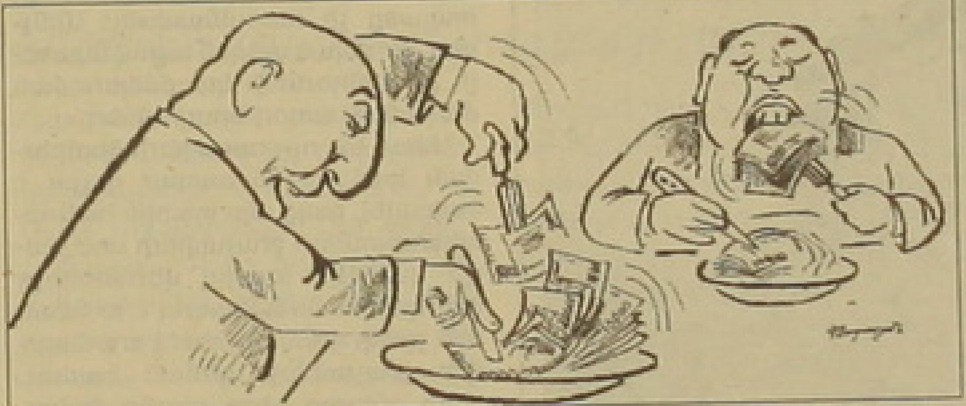

«Ընդհանուր առմամբ վարկային ծրագրերի բոլոր ուղղություններով էլ կոռուպցիոն ռիսկեր կան՝ եւ պետբյուջեի ծախսերի նկատմամբ, եւ կապիտալ շինարարության տենդերների անցկացման գործընթացներում, եւ պետական գնումների ասպարեզում», ԱԺ վերահսկիչ պալատի նախագահ **Գագիկ Ոսկանյանն** այսպիսի եզրահանգման է եկել 2004 թվականի իրենց գործունեության արդյունքներն ամփոփելուց հետո:

Խորհրդարանի վերահսկիչ պալատը միակ կառույցն է, որ զբաղվում է պետբյուջեի ծախսերի արդյունավետության ստուգումներով: Երեկ «Հակաստվեր» հասարակական կազմակերպության հրավերով պալատի նախագահը լրագրողներին ներկայացրեց այդ հաշվետվության առավել ուշագրավ դրվագները: Ի դեպ, հրապարակայնություն ապահովելու համար հաշվետվությունը տեղադրվել է նաեւ խորհրդարանի ինտերնետային կայքում:

Նախագահի գնահատմամբ, ամենախոշոր գումարների չարաշահումներ իրենք արձանագրել են վարկերի տրամադրման բաղադրիչով իրականացվող ծրագրերում: Միայն գյուղատնտեսության աջակցման ծրագրով 2 մլն 800 հզ. դոլարի վարկ են վերցրել տնտեսվարող սուբյեկտները, որոնց մի մասը, սակայն, հետո լուծարվել է:

Տես էջ 2

ԲՐԱՏԻՍԼԱՎԱ

Բուշն ու Պուտինն ամեն բանում չէ, որ համաձայն են, բայց մեծ վստահություն ունեն միմյանց նկատմամբ

Երեկ Բրատիսլավայում կայացավ այնքան մեծ հետաքրքրությամբ սպասվող հանդիպումը Մ. Նահանգների եւ Ռուսաստանի նախագահների միջեւ: Շուրջ 90 րոպե փակ դռների հետեւում տեղի ունեցած հանդիպման ավարտին երկու երկրների ղեկավարները համատեղ մամլո ասուլիս տվեցին ու ներկայացրին

հանդիպման ընթացքում արծարծված հարցերի պաշարը: Նախագահ Բուշն առավելապես ծանրացավ Ռուսաստանում ժողովրդավարության հարցին, շեշտելով, որ ինքը հասկանում է յուրաքանչյուր երկրի ու հասարակության համար դրա կիրառման առանձնահատկությունները, սակայն ընդգծեց նաեւ, որ ժողովրդավարությունն ունի նաեւ բոլորի համար հասարակաց արժեքներ եւ սկզբունքներ:

Իր խոսքում նախագահ Պուտինը բնավ չարծարծեց այդ հարցը եւ փոխարենը ներկայացրեց հանդիպման ընթացքում քննարկված մյուս հարցերի շղթան՝ պայքար ահաբեկչության դեմ, միջուկային զենքի չտարածման խնդիրներ, Իրան, Հյուսիսային Կորեա, տնտեսական փոխհարաբերություններ, թեժ կետեր, համագործակցություն առեւտրի, բարձր տեխնոլոգիաների, էներգակիրների եւ տիեզերքի հետազոտման ոլորտներում:

Այնուամենայնիվ, լրագրողները Պուտինին տվեցին Ռուսաստանում ժողովրդավարությունից շեղումների մասին հարցեր, որոնց Կրեմլի ղեկավարը պատասխանեց գրեթե նույն բառերով, ինչ նախորդ օրը սլովակ լրագրողներին տված ասուլիսում՝ Ռուսաստանն արդեն 14 տարի առաջ անդառնալիորեն ուղեգրել է ժողովրդավարության ուղին ոչ թե հանուն ուրիշների, այլ՝ իր ժողովրդի ու երկրի, եւ, սակայն, ժողովրդավարություն չի նշանակում անարխիա, այն չի կարող առիթ լինել մի խումբ մարդկանց համար կողոպտելու սեփական ժողովրդին:

Երկու ղեկավարներն էլ ընդգծեցին իրենց բարեկամական սերտ հարաբերությունները, փոխադարձ վստահությունը եւ համագործակցությունը շարունակելու պատրաստակամությունը: Լրագրողների առաջ նրանք հաճախ էին միմյանց դիմում Ջորջ եւ Վլադիմիր անուններով:

ԱՄՆ-Թուրքիա «Խորհրդակցական ֆորում»

Թուրքիայի եւ ԱՄՆ-ի միջեւ առկա «ռազմավարական երկխոսության» շրջանակներում կողմերը եկել են մշտական «Խորհրդակցական ֆորում» ստեղծելու համաձայնության: Այդ մասին հայտարարվել է Վաշինգտոնում ԱՄՆ պետքարտուղարի Եվրոպայի եւ Եվրասիայի բաժանմունքի պատասխանատուներից Լորա Քենեդիի ու Թուրքիայի արտգործնախարարության Ռուսաստան-Անդրկովկասի եւ Միջին Ասիայի վարչության պետ Հայիլ Մընջըի հանդիպումից հետո:

Փետրվարի 24-ին թուրքական ինտերնետային «Սանսուրսուզ» թերթը տեղեկացնում է, որ այդ հանդիպմանը քննարկվել են Վրաստանում տիրող իրավիճակին, Ռուսաստանի եւ Անդրկովկասի քաղաքական զարգացումներին, Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցին, Հայաստանի հետ Թուրքիայի հարաբերություններին առնչվող հարցեր:

ԱՄՆ պետքարտուղարությունը, անդրադառնալով վերոհիշյալ հանդիպմանը, հայտարարել է, որ երկու երկրների միջեւ ստեղծված «Խորհրդակցական ֆորումը» մշտական դարձնելու հարցում կողմերը համաձայնել են, եւ թուրքական պատվիրակությունը հաջորդ հանդիպման համար ամերիկյան կողմին հրավիրել է Թուրքիա:

Հ. Չ.

Սաակաշվիլու աշխատավարձը կկազմի 2200 դոլար

ԹԲԻԼԻՍԻ, 24 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վրաստանի նախագահի ամսական աշխատավարձը կկազմի 4 հազար լարի /2200 դոլար/, որը նա կստանա երկրի պետբյուջեից: Այդ մասին լրագրողներին հայտնել է վարչապետ Զուրաբ Նողաիդելին: Նա նշել է, որ նախագահի աշխատավարձի չափը պետք է հաստատի խորհրդարանը, համապատասխան օրինագիծն արդեն ներկայացված է:

Պաշտոնական անձինք տվյալներ չեն հայտնում այն մասին, թե նախկինում որքան է եղել նախագահի աշխատավարձը:

Պապը կրկին հիվանդանոցում

Հռոմի Հովհաննես Պողոս 2-րդ պապը երեկ շտապ կարգով տեղափոխվեց հիվանդանոց: Ըստ Վատիկանի պաշտոնական հաղորդագրության, 84 տարեկան քահանայապետը նախորդ գիշեր շնչառական դժվարություններ է ունեցել, բարձրացել է ջերմությունը: Միջազգային լրատվական գործակալություններին հիվանդանոցից տեղեկացրել են, որ այսօր առավոտյան բժշկական խումբը կհրապարակի պապի առողջական վիճակի մասին իր եզրակացությունը:

Հիշեցնենք, որ կաթոլիկ եկեղեցու պետը փետրվարի սկզբում շուրջ 10 օր մնացել էր հիվանդանոցում, առաջացնելով հավատացյալների մտահոգությունը, իսկ այլոց մոտ՝ նրա հրաժարականի մասին հարցադրումներ: Պապը տառապում է պարկինսոնի հիվանդությամբ:

Մեր վաղվա ներդիրում

«Ազգի» վաղվա 8 էջանոց մշակութային ներդիրը նվիրված կլինի մեր ամենաազգային նկարչի՝ Մ. Սարյանի ծննդյան 125-ամյակին: Այդ առթիվ կհրապարակվեն նկարիչ Հակոբ Հակոբյանի եւ արվեստաբան Շահեն Խաչատրյանի հոդվածները: Մշակութային այլ նյութերի շարքում լույս կտեսնեն ազգագրագետ Հարություն Մարությանի հոդվածը Երեւանի քաղաքաշինական արդի խնդիրների, ինչպես նաեւ բանաստեղծ Արծվի Բախչինյանի դիտարկումները հայերենի զույգ ուղղագրությունների վերաբերյալ, նաեւ՝ թատերագետ Վարսիկ Գրիգորյանի հոդվածի շարունակությունը մեր հեռուստատեսության մասին:

Ինչ վերաբերում է երեկվա համարի համար նախատեսված եւ հայտարարված ներդիրին՝ նվիրված Վրաստանի Սամցխե Ջավախքի երկրամասին, տեխնիկական պատճառով դրա հրատարակումը հետաձգվում է առաջիկա երեքշաբթի օրվան, որի համար հայցում ենք ընթերցողների ներողամտությունը:

«ՆԱՏՕ-ն չի մասնակցում ԼՂ կարգավորման գործընթացին»

Ռոբերտ Սիմոնսը բարձր է գնահատում Կոսովոյում եւ Իրաքում խաղաղապահ գործողություններին հայ զինծառայողների մասնակցությունը

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Հարավային Կովկասում եւ Կենտրոնական Ասիայում ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղարի հատուկ ներկայացուցիչը երեկ Երեւանում ասաց, որ Հայաստանի մասնակցությունը Հավաքական անվտանգության պայմանագրի կազմակերպությանը (ՀԱՊԿ) եւ հայ-ռուսական սերտ հարաբերությունները ոչ մի կերպ չեն ազդում ՆԱՏՕ-ի եւ Հայաստանի հարաբերությունների մակարդակի վրա:

«Մենք շատ լավ հարաբերություններ ունենք Ռուսաստանի հետ: Բացի այդ, մենք բազմիցս հայտարարել ենք, որ ՆԱՏՕ-ն երկրների հետ իր հարաբերությունները չի կառուցում մրցակցության հիմքով կամ հաշվի առնելով նրանց անդամակցությունն այս կամ այն կազմակերպությանը կամ միությանը», ասաց Ռոբերտ Սիմոնսը մամուլի ասուլիսում:

Հարավային Կովկասում եւ Կենտրոնական Ասիայում ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղարի հատուկ ներկայացուցչի պաշտոնը հիմնվել է աշնանը: 2004 թ. հունիսին ՆԱՏՕ-ի ստամբուլյան գագաթաժողովում ընդունված հուշագրում առանձին կետով նշվում է, որ այսուհետեւ դաշինքը հատուկ ուշադրություն է դարձնելու Հարավային Կովկասի եւ Կենտրոնական Ասիայի տարածաշրջաններին:

Երեկ ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանի հետ հանդիպմանը Սիմոնսը նշել է, որ ՆԱՏՕ-ն մրցակցության մեջ չի մտնում որեւէ հարեւան երկրի հետ, ինչին անմիջապես հետեւել է Սարգսյանի արձագանքը. «Ես կարծում եմ, որ մեր երկիրը միայն կշահի, եթե Ռուսաստան-ԱՄՆ, Ռուսաստան-ՆԱՏՕ,

Ռուսաստան-ԵՄ հարաբերությունները լինեն շատ բարձր մակարդակի վրա»:

Տես էջ 3

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Պատմության ժառանգորդի իրավունքով

Երեւանը մեր բնակավայրն է

Երեկ Աբովյան փողոցի թիվ 1/4 հասցեում գտնվող շենքը քանդվում էր եւ փոշին պատել էր փողոցը։ Շենքը ճարտարապետական եւ պատմական արժեք ներկայացնող XX դարասկզբի նեոկլասիցիստական ոճով կառուցված շինություն է, որ պատկանել է այդ ժամանակվա Երեւանի մեծահարուստ մարդկանցից կաշեգործ Գաբրիել Գաբրիելյանին։

Աբովյանը (նախկին Աստաֆյան) Երեւանի ամենանշանավոր եւ եթե կարելի է ասել՝ մտավորական կոլորիտ ու մթնոլորտ ունեցող փողոցն է, որի հետ կապված ամեն երեւանցի իր կյանքի մի թանկ մասնիկն ունի։ Ու այդ հուշն անքակտելի է փողոցի ճարտարապետական մթնոլորտից, որ մեր քաղաքի վավերական պատմությունն ու գեղարվեստական արժեքն է նաեւ։

Երեւանի գեղեցկագույն շենքերից մեկի՝ իշխանությունների արտոնությամբ քանդելու առիթով մի շարք հասարակական կազմակերպություններ («Կոնդի պահպանության քաղաքացիական նախաձեռնություն») եւ քաղաքացիներ կազմակերպել էին բողոքի ցույց եւ ուրախալին այն է, որ դրա ջատագովները երիտասարդներ էին։ «Այսօր Երեւանում տնտեսական զարգացման արդյունքում տեղի են ունենում քաղաքաշինական լայնամասշտաբ պրոցեսներ, մշակվում է նոր գլխավոր քաղաքային հատակագիծ։ Քաղաքային իշխանություններն օտարում են քաղաքի կենտրոնի երկար տարիներ պահպանված պատմական արժեք ներկայացնող շինությունները։ Մինչդեռ այս նոր հատակագծի հիմքում նախ եւ առաջ պետք է լինի Երեւանի պատմության պահպանումը եւ փոխանցումը։ Ո՛չ քաղաքապետը, ո՛չ ճարտարապետը, ո՛չ էլ նախագծի հեղինակներն իրավունք չունեն որոշելու Երեւանի պատմության ճակատագիրը։ Մենք բոլորս ենք քաղաքի եւ նրա ճակատագրի, պատմության տերը, ժառանգորդը եւ պատասխանատուն», ասում է կազմակերպիչներից մեկը՝ Սարհադ Պետրոսյանը։

Հիշյալ արժեքավոր շինությունն իբր թե տեխնիկական պատճառով, չի մտել կառավարության հաստատած Երեւան քաղաքի հուշարձանների ցանկում, սակայն քանի որ Երեւանը միայն իշխանական մարմինների սեփականությունը չէ, կազմակերպիչները դիմել են վարչապետին, վերջինս Աբովյան 1/14 շենքը հուշարձանների ցուցակում ընդգրկելու իր համաձայնությունն է տվել եւ համապատասխանաբար դա ներկայացրել քաղաքապետին։ Սակայն երեկ արդեն քանդվող կառույցը համալրում էր հուշարձանների շարքը՝ քաղաքի պատմության այս հատվածը մատնելով անդառնալի կորստյան։

Նախկին գլխավոր ճարտարապետի օրոք հուշարձանների ցանկից հանված եւ նորում «տեխնիկական պատճառներով» չընդգրկված այս կառույցը վաճառվել է ոմն Բերբերյանի, որի կամայական վերաբերմունքը շենքի նկատմամբ, որպես սեփականատիրոջ, չի բացառվում։ Ակցիայի կազմակերպիչները այս քայլով մամուլի միջոցով փորձում էին քաղաքապետարանի, կառավարության, հուշարձանների պահպանության վարչության ուշադրությունը գրավել՝ շենքը ցուցակում ընդգրկելու պահանջով, որովհետեւ այդ պարագայում որպես ճարտարապետական արժեք՝ ինտերիերի անհնարինության դեպքում գոնե ճակատային մասը պահպանելն անհրաժեշտ ու պարտադիր կդառնա։

Ճարտարապետ Մ. Գասպարյանը տարակուսանք էր հայտնում, թե այդ ինչպե՞ս է՝ կառավարության որոշմամբ Երեւանի պատմական դիմագիծը պահպանվում է, բայց միաժամանակ նույն որոշմամբ նման հատվածներում գտնվող այդ շենքերի (թվով 18) տեղափոխման ցուցակ է հաստատվում։

Ակցիայի մասնակիցներն իրենց պահանջներով («Մենք դեմ ենք Երեւանի քաղաքային իշխանությունների վարած քաղաքականությանը, որում անտեսվում է մեր քաղաքի պատմական անցյալն ու պահանջում ենք Երեւան քաղաքի գլխավոր հատակագծի հայեցակարգում առանցքային տեղ հատկացնել վերոհիշյալ խնդրին») դիմեցին կառավարությանը։ Բողոքի ցույցի 2 ներկայացուցիչներին ընդունեց կառավարության քաղաքաշինության եւ բնական ռեսուրսների վարչության պետ Սիրեկան Օհանյանը եւ տեղեկացրեց, որ 20 օր առաջ կառավարությանն առաջարկ է եղել եւ երեկվա կառավարության նիստում որոշում է կայացվել շենքն ընդգրկել Երեւանի հուշարձանների ցուցակում։

Չնայած այդ որոշմանը՝ երեկ երեկոյան տեղեկացանք, որ շենքի քանդումը շարունակվում է, եւ այդ պատճառով այսօր ժամը 12:00-ին քաղաքապետարանի շենքի առաջ շարունակվելու է նաեւ բողոքի ցույցը։

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Ջեռուցում գազի օգտագործմամբ

Այս տարվա երկրորդ կեսին Համաշխարհային բանկը ջերմամատակարարման վարկային ծրագրի համար Հայաստանի կառավարությանը կտա 15 մլն դոլար։ Իսկ մինչ այդ Համաշխարհային բանկը տրամադրել է այդ գումարի կանխավճարը՝ 1 մլն դոլար, որի նպատակն է ֆինանսավորել ջեռուցման արդյունավետ տարբերակներով, այդ թվում գազի օգտագործման միջոցով, ծրագրերի փորձարկումը, բացահայտել այն խոչընդոտներն ու առավելությունները, որոնք կարող են առաջանալ բազմաբնակարան շենքերի ջերմամատակարարման վերականգնման ժամանակ։ Վարկային ծրագիրը կուղղվի քաղաքային դպրոցների եւ բազմաբնակարան շենքերի ջեռուցման համակարգերի վերականգնմանը։ Մասնավորապես կարեւորվում են ջեռուցման նպատակով գազի օգտագործման տեխնիկական անվտանգության ապահովման խնդիրները։ Ինչպիսի՞ շենքեր կարող են գազաֆիկացվել, ինչ նոր տեխնոլոգիաներ կարող են կիրառվել, ինչպիսի՞ գազասարքեր է թույլատրվում օգտագործել բնակարաններում, անվտանգության ապահովման ինչ սարքեր կարող են տեղադրվել։ Այս հարցերի շուրջ ծավալվեցին երեկ «Արմենիա-Մարիոթ» հյուրանոցում հրավիրված «Հայաստանում գազի անցկացման, օգտագործման եւ անվտանգության խնդիրների շուրջ» կլոր սեղանի քննարկումները։

Միջոցառման ժամանակ ներկայացվեց արտակարգ իրավիճակների վարչության տեղեկատվությունը գազի օգտագործման անվտանգության կանոնների խախտման հետեւանքով դժբախտ պատահարների դեպքերի վերաբերյալ։

Ա. Մ.

Հաստատվեցին բյուջեի համամասնությունները

Բյուջեի ընդունումից հետո 45 օրվա ընթացքում, համաձայն «ՀՀ 2005 թ. պետական բյուջեի մասին» օրենքի, կառավարությունը պետք է ներկայացնի բյուջեի ցուցանիշների կատարման եռամսյակային համամասնությունները։ Երեկ կառավարությունը փաստորեն վաղաժամկետ հաստատեց այդ փաստաթուղթը, որի մասին մանրամասներ ներկայացրեց ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարար Պավել Սաֆարյանը։ Համաձայն դրանց, տարվա ընթացքում պլանավորվում է եկամուտների հետեւյալ բաշխումը՝ 1-ին եռամսյակ՝ 22,4 տոկոս, 2-րդ եռամսյակ՝ 26,4 տոկոս, 3-րդ եռամսյակ՝ 27,2 տոկոս, 4-րդ եռամսյակ՝ 24 տոկոս։ Այսինքն, տարվա երկու կիսամյակների ընթացքում դրանք բաժանվում են հավասարապես։ 310 մլրդ դրամ կազմող եկամուտների 54 տոկոսը պետք է հավաքվի հարկային ծառայության, 46 տոկոսը՝ մաքսային կոմիտեի կողմից։

Մյուս ցուցանիշներից փոխնախարարը հիշատակեց կապիտալ ծախսերին առնչվող հատվածը, հայտնելով, որ այդ նպատակով 80 մլրդ դրամ է նախատեսվում։ Ընդ որում, Պավել Սաֆարյանը կարեւոր համարեց աշխատանքներն արդեն երկրորդ եռամսյակից սկսելը, որպեսզի հնարավոր լինի դրանք ավարտել նախատեսված ժամկետում։

Ա. Մ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Նախորդ տարիների համեմատ ԱԺ վերահսկիչ պալատն ավելի շատ խախտումներ է հայտնաբերել

1-ին էջից

24 վարկային ծրագրերից 18-ն անարդյունավետ է աշխատել։

Չարաշահումների հեղինակների մեջ կան նաեւ բարձրաստիճան պաշտոնյաներ ու ԱԺ պատգամավորներ, որոնց վերաբերյալ իրենց դիտարկումները ներկայացրել են դատախազություն։ Սակայն պալատի նախագահն առայժմ ձեռնպահ մնաց անուններ տալուց, ասելով, որ շատերն իրենց անուններով չեն ձեւակերպում ոչ օբյեկտները, ոչ ծրագրերը։

Այնպիսի կասկածելի օջախներ, ինչպիսիք են համայնքային եւ հանրապետական նշանակության ճանապարհների ասֆալտապատումները, անտառահատումները, մամուլում քննարկումների թեմա դարձած բազմասակագնային հաշվիչների տրամադրման ճապոնական տենդերը, պալատը չի ուսումնասիրել։ Մինչդեռ «նույնիսկ անզեն աչքով նկատելի են տենդերների կազմակերպման ժամանակ ապօրինությունները»։

Ասում են, որ ջրաչափերի ձեռքբերման համար 100 հազար դոլար է ծախսվել, բայց այս պահին հանրապետությունում ջրաչափերի սուր կարիք կա։ Այս առթիվ վերահսկիչը պարզապես արձանագրել է, որ նման մեծ չափի գումար չպետք է տրամադրվեր ջրաչափերի գնման համար, բայց գնելուց հետո դրանց ճակատագրին տեղյակ չէ։

Իրենց ուսումնասիրությունների բնույթը պայմանավորվել է խորհրդարանից եկած առաջարկներով, իսկ վերը նշված ասպարեզները, հավանաբար, առաջիկայում կուսումնասիրեն։

Հատկապես մասնավորեցման գործընթացը բազմաթիվ օրինակներով չի համապատասխանել ՀՀ օրենքների դրույթներին։ Երեւանի քաղաքապետարանի փաստաթղթերով մեկին տրամադրվել է 2750 քմ տարածք, իսկ կադաստրի տվյալներով եղել է 1026 քմ։ Փաստորեն, 1724 քմ-ը չի գրանցվել։ Ռազմավարական նշանակություն ունեցող օբյեկտների մասնավորեցման ցուցակում ընդգրկվել են ընդհանրապես այս ոլորտի հետ կապ չունեցող կազմակերպություններ։

10 մլն 700 հզ. դոլարի ներդրումներ պիտի արվեին 4 մասնավորեցված ձեռնարկություններում, բայց ոչ մի բան չի արվել։ Կամ անշարժ գույքը քաղաքի կենտրոնում վաճառվել է շատ ցածր գներով։

Կանաչ գոտիների հաշվին համատարած բնույթ ստացած ապօրինի հատկացումներից Գագիկ Ոսկանյանը միայն 2 օրինակ բերեց. Մերգելյանի այգում «Արցախ-91» կոոպերատիվին հատկացվել է 1930 քմ տարածք, 940 քմ եղել է շուկան, իսկ մնացածը տրամադրվել է կանաչ գոտու պահպանման, բարեկարգման նպատակով։ Քաղաքապետի որոշման մեջ հստակ նշվել է, որ այնտեղ ոչ մի շինություն չպետք է կառուցվի։ Շինություն, այնուամենայնիվ, կառուցվել է։ Նույնպիսի իրողություն է արձանագրվել «Պրագա» հյուրանոցի դիմացի այգում, ուր կրպակի տեղում հիմնավոր կառույց է բարձրացել։

Վերահսկիչի ուսումնասիրման առանձին ասպարեզ է դարձել առողջապահական համակարգում գործող պետպատվերային մեխանիզմը։ Հավաստիության հասնելու համար փորձագետները հանդիպել են նույնիսկ պետպատվերից օգտված քաղաքացիների հետ։ Արձանագրել է, օրինակ, այսպիսի արտառոց դեպք. պետպատվեր ձեւակերպվել է մի մարդու համար, որն ընդհանրապես հիվանդ չի եղել։ «Պետպատվերի մեխանիզմը ձեւական բնույթ է կրում», ասում է Ոսկանյանը, եւ մեջբերում. «Ինֆարկտի բուժման համար պետպատվերը սահմանել է 60 հզ. դրամ, բայց այդ գումարով հնարավոր չէ այս հիվանդությունը բուժել։ Նաեւ նման կարգի որոշումներն են կամայականությունների տեղիք տալիս»։

Ամեն տարի պետբյուջեն միջոցներ է հատկացնում համայնքային մարմիններին։ Ստուգումներն ապացուցել են, որ այս ասպարեզում էլ շատ բան, մեղմ ասած, կարգին չէ։ 2004 թվականին այդ հատկացումները կազմել են 11 մլրդ 463 մլն դրամ, այլ դոտացիաները՝ 19 մլրդ դրամ, նպատակային հատկացումները՝ 723 մլն դրամ։ Փորձագետների համար այդպես էլ անհասկանալի է եղել, թե ինչպես են տրամադրում «այլ դոտացիաները», ո՞ր դեպքերում, ի՞նչ կարգով մի գյուղին միջոցներ են տրվում գազի անցկացման համար, մյուսին չեն տալիս։ «Ման ենք գալիս, չենք գտնում, ինչ սկզբունքով են տրվում այդ գումարները։ Ինչ տրամաբանություն է գործում, երբ հատկացվում են ֆիզիկական անձանց գույքահարկի, հողի հարկի պարտքերը փակելու համար»։

Նախորդ՝ 2003 թվականին ԱԺ վերահսկիչ պալատի ուսումնասիրություններից հետո պետբյուջե է մուտքագրվել 15 մլն դրամ։ Շատ գործերի վերաբերյալ նյութեր են ուղարկվել դատախազություն, 34 միջնորդագիր է ուղարկվել նախարարություններին եւ տեսչություններին, նախազգուշացվել է 58 պաշտոնատար անձ, հարուցվել է 4 քրեական գործ, 150 հզ. դրամի վարչական պատասխանատվության է ենթարկվել 7 անձ։

Սակայն «նախորդ տարիների համեմատ անցած տարի ավելի շատ խախտումներ ենք հայտնաբերել, իսկ դա նշանակում է, որ ավելացել են նաեւ կոռուպցիոն ռիսկերը», ուսումնասիրությունների արդյունքներն այս կերպ ամփոփեց Գագիկ Ոսկանյանը։

Խորհրդարանին իր հաշվետվությունը վերահսկիչ պալատը կներկայացնի ապրիլին։

Անկախ չէ, բայց անկախ պիտի լինի

Որքանով է ազատ կամ որքանով է մինչ այժմ ազատ եղել ԱԺ վերահսկիչ պալատն իր գործունեության մեջ։ Այս հարցին պալատի նախագահ Գագիկ Ոսկանյանը պատասխանեց. «Ես կարծում եմ, որ վերահսկիչ պալատն անկախ չէ։ Որ ԱԺ-ի ենթակայության տակ է, արդեն իսկ նշանակում է, որ անկախ չէ։ Եթե նրա ծրագիրն ու կանոնադրությունը հաստատում է ԱԺ-ն, եթե կառուցվածքի կամ կանոնադրության մեջ մի փոքր փոփոխություն մտցնելու համար նորից պիտի մտնես ԱԺ, նույնպես նշանակում է, որ անկախ չէ։

Եվ վերջապես, վերահսկիչ պալատի հաշվետվությունը հաստատում է ԱԺ-ն, եթե չհաստատեց, անվստահություն են հայտնում պալատի նախագահին մեկ երրորդի չափով ստորագրություններ հավաքելու նույն կանոնակարգով։ Եվ այդ ընթացքում, իհարկե, սուբյեկտիվիզմը գերակշռում է»։

Պալատի նախագահն, այնուամենայնիվ, հույս ունի, որ սահմանադրական բարեփոխումներից հետո վերահսկիչի անկախության հիմնախնդիրը ինչ-որ կերպ կլուծվի։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
խմբագիր ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահաւաք ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խախտում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Խոջալուի ողբերգությունից անցել է 13 տարի

Հեյդար Ալիեւ. «Արյունահեղությունը մեր օգտին կլինի: Մենք չպետք է խառնվենք իրադարձությունների ընթացքին»

1992 թ. փետրվարի 25-ին Արցախի ինքնապաշտպանական ուժերը դիրքավորվելով Խոջալուի արեւմուտքում, հակառակորդից պահանջեցին հեռանալ ավանից եւ իրենց տրամադրած մարդասիրական միջանցքով դուրս բերել խաղաղ բնակչությանը: Ադրբեջանի այն ժամանակվա նախագահ Այազ Մութալիբովը «Նեզավիսիմայա գազետայի» ապրիլի 2-ի համարում խոստովանեց, որ, «այնուամենայնիվ, հայերի կողմից միջանցք էր արվել, որով մարդիկ կարող էին հեռանալ»:

Ամերիկացի մի սենատոր Առաջին աշխարհամարտի ավարտին ասել է, որ «պատերազմի առաջին զոհը ճշմարտությունն է»: Ամերիկացի սենատորի այս խոսքերը կարելի է օգտագործել նաեւ Խոջալուի դեպքում: Մինչեւ այսօր որեւէ մեկը չի կարողացել վերջնական պատասխան տալ հարցին, թե ինչու ադրբեջանական զինուժը, որի համար Շուշին եւ Խոջալուն ռազմական կարեւորագույն հենակետեր էին, Խոջալուից չհանեց խաղաղ բնակչությանն այն դեպքում, երբ ղարաբաղյան կողմը նման միջանցք էր տրամադրել:

Անկախ ամեն ինչից, Խոջալուում տեղի ունեցածը ողբերգություն էր, որին, ըստ ադրբեջանական տվյալների, զոհ գնացին 613 քաղաքացիներ: Խոջալուում տեղի ունեցած մարտերի ընթացքում փետրվարի 25-27-ը սպանվեցին 34 հայեր:

1992 թ. փետրվարը ղարաբաղյան պատերազմի՝ հայկական կողմի համար ամենածանր շրջաններից էր: Ադրբեջանական զինված խմբավորումներն օկուպացրել եւ տեղահանել էին ԼՂՀ տարածքի ավելի քան 40 գյուղը, Խոջալուից, Աղդամից եւ Շուշիից օր ու գիշեր հրթիռակոծվում էին մայրաքաղաք Ստեփանակերտը, մյուս բնակավայրերը: Շուշիից եւ Խոջալուից ռմբահարումների պատճառով Ստեփանակերտում սպանվել եւ վիրավորվել էին հարյուրավոր մարդիկ: ԼՂՀ մայրաքաղաքը մեծ մասամբ ավերվել էր:

Խոջալուում էր գտնվում նաեւ Ղարաբաղի միակ օդակայանը:

1992 թ. ղարաբաղյան ուժերը դեռեւս չէին բացել Լաչինի մարդասիրական միջանցքը, չէին ազատագրել Շուշին, որը դարձել էր նաեւ չեչեն եւ աֆղան ահաբեկիչների ֆորպոստը: Փաստորեն, Ղարաբաղի եւ Հայաստանի միակ կապը կարող էր լինել օդայինը, սակայն Խոջալուն, որտեղ գտնվում էր օդակայանը, ադրբեջանական զինուժի վերահսկողության տակ էր: Ըստ էության, Ղարաբաղը խեղդվում էր:

1992 թ. ապրիլին այն ժամանակ Նախիջեւանի խորհրդարանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը հայտարարեց, որ Խոջալուի ողբերգության մեղավորն Ադրբեջանի նախկին ղեկավարությունն է, ավելի կոնկրետ՝ Այազ Մութալիբովը: Ըստ ադրբեջանական «Բիլիք դունյասը» գործակալության, Ալիեւը Խոջալուի ողբերգությունից անմիջապես հետո ասել է. «Արյունահեղությունը մեր օգտին կլինի: Մենք չպետք է խառնվենք իրադարձությունների ընթացքին»:

Խոջալուի դեպքերի մասին միջազգային մամուլում առաջին հրապարակումը, ըստ մեր ունեցած նյութերի, եղել է փետրվարի 27-ին, միաժամանակ «Վաշինգտոն փոստում» եւ Լոնդոնի «Սանդեյ թայմսում»: Երկուսի հեղինակն էլ եղել է ամերիկացի լրագրող Թոմաս Գոլցը, որի կինն, ի դեպ, եղել է ադրբեջանուհի, եւ որը հետագայում գրեց «Ադրբեջանի օրագիր» գիրքը: Գոլցը Խոջալուի մասին գրել է Բաքվից, եւ հոդվածները հրապարակվելուց մի քանի օր անց է միայն այցելել դեպքի վայր:

Խոջալուի ողբերգությունից անմիջապես հետո արտասահմանցի մի շարք այլ լրագրողներ եւս գրել են այդ մասին, սակայն, ի տարբերություն Գոլցի, հրապարակումը պատրաստել են դեպքի վայր ժամանելուց հետո: Այսպես, Լոնդոնի «Թայմսի» թղթակիցներ Անատոլ Լիվենը եւ Ռոռի Պեկը առաջին լրագրողներն էին, որոնք անձամբ ժամանել եւ նկարահանումներ էին կատարել Խոջալուում: Մեկուկես տարի անց՝ հոկտեմբերի 3-ին Ռոռին սպանվեց Մոսկվայում «Օսանկինոյի» հայտնի իրադարձությունների ժամանակ:

Չեխ լրագրող Յանա Մազալովան Խոջալուի ողբերգությունից մի քանի շաբաթ անց հարցազրույց է վերցրել իշխանությունից արդեն հեռացված Այազ Մութալիբովից: Վերջինս բառացիորեն ասել է. «Կոտորածների պատահարը բեմականացված էր»: 1992 թ. նոյեմբերի 13-ին «Իզվեստիան» Սոխբեդ Մամեդովի գրչով հրապարակված հոդվածում նկատում է. «Խոջալուի ողբերգությունը կարող էր կանխվել»:

Ադրբեջանցի օպերատոր Չինգիզ Մուստաֆաեւը, որն Ադրբեջանի ժողճակատի վերահսկողության տակ գտնվող Աղդամում եւ շրջակա տարածքներում նկարահանումներ էր կատարել փետրվարի 28-ին եւ մարտի 2-ին, կասկածի տակ է դրել Ադրբեջանի պաշտոնական վարկածը, թե իբր հայերը Խոջալուում խաղաղ բնակիչների սպանդ են իրականացրել: Հետաքննող լրագրողի առաջին նյութի հրապարակումից հետո, որում ակնարկվում էր ժողճակատի մեղսակցությունը Խոջալուի ողբերգությանը, Մուստաֆաեւի վրա չափազանց թանկ նստեց: Որոշ ժամանակ անց լրագրողը սպանվեց Աղդամի շրջակայքում, որն այդ ժամանակ ժողճակատի զինված խմբավորումների վերահսկողության տակ էր:

Ադրբեջանի խորհրդարանի նախկին նախագահ Թամերլան Գարաեւն ասել է. «Խոջալուի ողբերգությունն իրականացրել են Ադրբեջանի իշխանությունները, բարձրաստիճան այրերից ինչ-որ մեկը»: Ի դեպ, մի քանի օր առաջ Ադրբեջանի խորհրդարանի փոխնախագահ Զիաֆեդ Ասկերովը, ըստ «Զերկալո» թերթի, Խոջալուի իրադարձությունների հիմնական մեղքը բարդել է Այազ Մութալիբովի, նրա շրջապատի եւ այն ժամանակվա ընդդիմության՝ ժողճակատի վրա:

Ստեփանակերտում այն կարծիքին են հայտնում, որ Բաքուն փորձում է 1988 թ. փետրվարի 25-28-ի Սումգայիթի հայ խաղաղ բնակչության կոտորածները «ծածկել» Խոջալուի իրադարձություններով:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Ղարաբաղյան շարժման մրրկահավը

Զորի Բալայանի անունը անխզելիորեն կապված է արցախյան շարժման հետ: Թերեւս շատ բնութագրական է անվանել նրան բանաստեղծ Հրաչյա Բեգլարյանը՝ կոչելով Շարժման մրրկահավ: Ղարաբաղցիների համար Զորի Բալայանը նաեւ գոյապայքարի խորհրդանիշ է, ազգային հպարտություն, որը բացատրվում է նաեւ անվանի գրողի հրապարակախոսի ազգային գործչի ծննդով ղարաբաղցի լինելով: Զորի Բալայանի հանդեպ ունեցած մեծ սերը արտահայտելու եւս մի առիթ էր նրա 70-ամյա հոբելյանի տոնակատարությունը հայրենի Արցախում, որը տեղի ունեցավ անցած օրերին ինչպես նրա ծննդավայր Հաղորտի գյուղում, այնպես էլ մայրաքաղաք Ստեփանակերտում: Ժողովուրդն իրավամբ մեծարեց իր արժանավոր զավակին:

Փետրվարի 23-ին Ստեփանակերտի կայազորային Սպայի տանը տեղի ունեցած հոբելյանական երեկոն Զորի Բալայանի իմաստալից կյանքը վերագնահատելու, արժեւորելու բովանդակային միջոցառում էր: Երեկոյին մասնակցում էին հասարակական քաղաքական մշակութային գործիչներ, անվանի գրողի գրչի երկրպագուներ: Երեկոն բացելով ԼՂՀ գրողների միության նախագահ Վարդան Հակոբյանը գնահատելով Զորի Բալայանի ամբողջական առաքելությունը, բարեբախտություն է համարել, որ Արցախի ժողովրդին տրված բազում ցավերի հետ աստված նաեւ Զորի Բալայան է նվիրել ազգին:

Հոբելյանական երեկոյի մասնակիցները դիտեցին հեռուստալրագրող Ռենալ Միրզոյանի հեղինակած «Մերօրյա ասպետը» ֆիլմը, որը Զորի Բալայանի հասարակական- քաղաքական գործունեության համառոտ ամփոփումն էր:

ԼՂՀ ԿՄՍ նախարար Աշոտ Ղուլյանը հրապարակեց ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի եւ ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի շնորհավորական ուղերձները: Մեծարման խոսք ասացին ՀԱԵ Արցախյան թեմի առաջնորդ Պարգեւ արք. Մարտիրոսյանը, ակադեմիկոս Սերգեյ Սարինյանը, Հայաստանի գրողների միության նախագահ Լեւոն Անանյանը, ԼՂՀ պաշտպանության նախարար Սեյրան Օհանյանը եւ ուրիշներ: Արցախի ռազմական գերատեսչության ղեկավարը սուրն ու գրիչը ազգի գոյատեւման գլխավոր երաշխիքը համարելով, ինչպես նաեւ խորհրդանշական անվանելով Զորի Բալայանի հոբելյանական երեկոն Հայրենիքի պաշտպանի օրը նշելը՝ սուր նվիրեց նրան: Իսկ գրողի հարազատ թիվ 3 դպրոցի ուսուցչուհի Էլեոնորա Ալեքսանյանը ներկայացնելով կրթօջախի ղեկավարության որոշումը, հայտարարեց Զորի Բալայանին իրենց դպրոցի պատվավոր ուսուցչի կոչում շնորհելու մասին, ինչը հուզմունքով ընդունեց դպրոցի նախկին սանը:

Երեկոյի վերջում շնորհակալություն հայտնելով իր հասցեին հնչած բազմաթիվ բարեմաղթանքների ու մեծարման խոսքերի համար, Զորի Բալայանն ասաց, որ իր ապրած կյանքը եւ այն ամենը ինչ ինքն արել է՝ արդեն անցյալ է եւ պետք է մտածել ապագայի մասին: Այս առնչությամբ մեծ գործիչը ծրագրային ելույթ ունեցավ՝ նշելով Արցախի եւ առհասարակ հայ ժողովրդի ապագայի նկատմամբ իր մտահոգություններն ու ակնկալիքները: Բացատրելով նման միջոցառումների ժամանակ ոչ տրադիցիոն համարվող իր ծավալուն ելույթի նպատակադրությունը, նա հատկանշեց ձեռք բերված հաղթանակների ու նվաճումների ամրապնդման անհրաժեշտությունը՝ այդ համատեքստում կարեւորելով միաբան լինելու պատգամը, անշուշտ հավաստելով իր բոլորանվեր մասնակցությունը պետականաշեն հետագա բոլոր ձեռնարկումներում:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

«ՆԱՏՕ-ն չի մասնակցում ԼՂ կարգավորման գործընթացին»

1-ին էջից

Հայաստանը վերջին տարիներին հաջողությամբ շարունակում է հարաբերությունները խորացնել ՆԱՏՕ-ի հետ: Այսպես, 2004 թ. ընթացքում Հայաստանը մասնակցել է դաշինքի 47 միջոցառումների եւ 5 զորավարժությունների, իսկ 2005 թ. հայկական զինուժը մասնակցելու է ՆԱՏՕ-ի հետ համատեղ 50 միջոցառումների եւ 8 զորավարժությունների:

Անցած նոյեմբերին Հայաստան այցելած ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղարն այցի նախօրեին «Մեդիամաքսին» տված հարցազրույցում ասել էր. «Հայաստանն ապացուցում է, որ կարելի է սերտ հարաբերություններ պահպանել Ռուսաստանի հետ եւ միաժամանակ լինել դաշինքի ակտիվ գործընկեր»: «Հայաստանն իսկապես լավ կապեր ունի Ռուսաստանի հետ, սակայն դա չպետք է որեւէ կերպ խոչընդոտի ՆԱՏՕ-ի հետ նրա հարաբերությունների զարգացմանը»:

Սերժ Սարգսյանը, ինչպես հաղորդում է ՀՀ ՊՆ լրատվության եւ քարոզչության վարչությունը, Սիմոնսի հետ հանդիպմանն ասել է, որ ՆԱՏՕ-ի հետ համագործակցությունը չափազանց կարեւոր է եւ համարում է Հայաստանի անվտանգության բաղկացուցիչ մասը: «Ուրախ եմ, որ ՆԱՏՕ-ն նույնպես կարեւորում է Հայաստանի հետ հարաբերությունները: Ուզում եմ մեկ անգամ եւս շեշտել, որ մենք շարժվելու ենք որդեգրած ուղղությամբ եւ շարունակաբար խորացնելու ենք մեր հարաբերությունները: Ինչ վերաբերում է Հայաստանի մասնակցությանը ՆԱՏՕ-ի տարբեր ծրագրերին, ապա ասեմ, որ մենք հնարավորությունների չափով աշխատելու ենք մասնակցել: Ավելին, եթե մենք չունենայինք չլուծված հակամարտություն, ապա հնարավորություն կունենայինք ավելի մեծ չափով մասնակցելու այդօրինակ ծրագրերին», ասել է Սարգսյանը:

Երեկ մամլո ասուլիսում Ռոբերտ Սիմոնսը հայտարարեց, որ «ՆԱՏՕ-ն չի մասնակցում ԼՂ հակամարտության կարգավորման գործընթացին եւ չի քննարկում դիմակայության գոտում իր խաղաղապահ ուժերի հնարավոր տեղակայման հարցը»: «ՆԱՏՕ-ն ուշադիր հետեւում է Հայաստանի եւ Ադրբեջանի բանակցություններին, սակայն դա չի նշանակում, թե մենք ուղղակիորեն մասնակցում ենք այդ գործընթացին», ասաց Սիմոնսը՝ հավելելով, որ ԵԱՀԿ Մինսկի խումբը շարունակելու է մնալ ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման ամենահարմար ձեւաչափը:

Ըստ ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղարի հատուկ ներկայացուցչի, դաշինքն ընդհանրապես չի քննարկում հակամարտության գոտում խաղաղապահ զորքեր տեղակայելու հարցը: Սիմոնսն ասաց, որ դրա համար նախ պետք է հասնել հակամարտության կարգավորմանը, ու բացի այդ՝ կողմերն իրենք պետք է դիմեն խաղաղապահների տեղակայման խնդրանքով:

Սերժ Սարգսյանի հետ հանդիպմանը Սիմոնսն ասել է, որ ղարաբաղյան հակամարտությունը խոչընդոտ է տարածաշրջանի երկրների զարգացման համար: «Կարծում եմ, որ ձեռք կբերվի երկկողմ ընդունելի համաձայնություն: ՆԱՏՕ-ն անմիջականորեն ներգրավված չէ կարգավորման գործընթացում, սակայն ուշադրությամբ հետեւում է ծավալվող բոլոր զարգացումներին», ասել է նա:

Մամուլի ասուլիսում Սիմոնսը բարձր գնահատեց Կոսովոյում եւ Իրաքում խաղաղապահ գործողություններին հայ զինծառայողների մասնակցությունը, ինչը, նրա խոսքերով, վկայում է միջազգային անվտանգության ապահովման գործում ներդրում կատարելու Հայաստանի անկեղծ ցանկության մասին: Սիմոնսը բարձր գնահատեց նաեւ դաշինքի հետ Անհատական գործընկերության ծրագիր կնքելու Հայաստանի ցանկությունը: Նա ասաց, որ ՆԱՏՕ-ն պատրաստ է ամեն կերպ աջակցել այդ փաստաթղթի նախապատրաստմանը, սակայն փաստաթղթի բովանդակությունը եւ ստորագրման ժամկետները որոշում է հայկական կողմը: Ավելի վաղ ՀՀ պաշտպանության փոխնախարար, գեներալ-լեյտենանտ Արթուր Աղաբեկյանն ասել է, որ Անհատական գործընկերության ծրագիրը պատրաստ կլինի 2005 թ.:

Պատասխանելով Հարավային Կովկասի հանրապետությունների ՆԱՏՕ-ին անդամակցության հավանականության հարցին, Սիմոնսն ասաց, որ «դաշինքի դռները բաց են յուրաքանչյուր երկրի առաջ», սակայն այսօր ՆԱՏՕ-ին անդամակցելու «ակնհայտ հավակնորդներն են Ալբանիան, Խորվաթիան եւ Մակեդոնիան»:

Էրզրումի պատերի տակ վճռվում էր հայոց ճակատագիրը...

1918 թ. հունվար-փետրվար ամիսներին բարենպաստ հնարավորություն էր ստեղծվել, որպեսզի հայ ժողովուրդը տիրանա իր պատմական բնօրրանին՝ Արեւմտյան Հայաստանին: Թուրքիան արնաքամ էր լինում Համաշխարհային պատերազմի ճակատներում, նրա զինված ուժերը տկարացել ու քայքայվել էին, իսկ հայկական զորամասերը հսկում էին Էրզրումն ու նրա շրջակայքը: Ռուսական բանակում գտնվող հազարավոր հայ զինվորներ թողնելով ծառայությունը, շտապում էին Կովկաս՝ միանալու հայկական զորագնդերին եւ պաշտպանելու հայրենի երկիրը:

Նոր կազմավորվող հայկական կորպուսը զբաղեցնելու էր Կարսի, Ալաշկերտի, Վանի եւ Էրզրումի շրջանները: Ռուսական զորքերը համատարած լքում էին ռազմաճակատը, իսկ նրանց փոխարեն ճակատը պիտի պաշտպանեին միայն հայկական ուժերը:

1918 թ. հունվարի 16-ին Կովկասյան ռազմաճակատի շտաբի պետի պաշտոնակատար, գեներալ-մայոր Լեբեդինսկին ստորագրում է թիվ 77 հրամանը՝ հայկական համահավաք դիվիզիայի կազմավորման վերաբերյալ: Դիվիզիայի կազմի մեջ էին մտցվելու հայկական հրաձգային երեք բրիգադները, հայկական առանձին հեծյալ գունդը եւ պահեստային հրաձգային գունդը: Նույն օրը Լեբեդինսկին զեկուցագիր է հղում ռազմաճակատի գլխավոր հրամանատարի պաշտոնակատարին՝ հայկական դիվիզիայի պետի պաշտոնում նշանակված Անդրանիկ Օզանյանին գեներալ-մայորի զինվորական կոչում շնորհելու մասին: Նույն հարցը քննարկվում է Կովկասյան ռազմաճակատի հրամանատարությունում եւ Անդրանիկին շնորհվում է դերակալ (зауряд) գեներալ-մայորի կոչում:

Ռուս-թուրքական պատերազմն արդեն ձեռք էր բերում թուրք-հայկական պատերազմի բնույթ: Հայերը սեփական ուժերով պիտի պաշտպանեին պարսկական սահմանից մինչեւ Բայբուրդ ընկած ռազմաճակատը, որի երկարությունը շուրջ 700 կմ էր: Դրությունը տագնապալի էր դառնում նաեւ այն հանգամանքով, որ անկախ Անդրկովկասի կառավարությունում գերիշխող դիրքեր էին գրավել վրաց մենշեւիկները, որոնք ձգտում էին հայերի հաշվին լուծել իրենց բոլոր հարցերը եւ ունեին չթաքնված թուրքամետ կողմնորոշում: 1918 թ. հունվարի 30-ին Կովկասյան ռազմաճակատում թուրքական զորքերի գլխավոր հրամանատար Վեհիբ փաշան 3-րդ բանակի զորամասերին հրաման տվեց անցնել դեմարկացիոն գիծը: Թուրքական հարձակումը ծավալվեց երեք ուղղությամբ՝ Երզնկայի, Ախլաթի, Բաբերդի: Սակայն հարվածի գլխավոր ուղղությունը Երզնկա-Էրզրում-Ալեքսանդրապոլ գիծն էր:

Երզնկայի հատվածի պաշտպանությունն ընկած էր գնդապետ Մորելի ջոկատի ուժերին, որում ընդգրկված էին ցարական բանակի 1200 հայազգի զինվոր եւ շուրջ 1000 կամավորականներ՝ Սեբաստացի Մուրադի գլխավորությամբ: Չնայած կատաղի դիմադրությանը, վերոնշյալ ուժերը փետրվարի 13-ին ստիպված էին նահանջել: Զորքի հետ նահանջում էին շուրջ 6000 հայ գաղթականներ:

Թուրքական ուժերը շուտով շարունակեցին առաջխաղացումը Երզնկայից դեպի Էրզրում: Փետրվարի 14-ին թուրքերը գրավեցին Բայբուրդը, եւ այնտեղից խուճապահար հայ բնակչությունն ուղղություն վերցրեց նորից դեպի Էրզրում:

Թուրքական հարձակումը տագնապալից վիճակ ստեղծեց հայկական քաղաքական եւ զինվորական շրջաններում: Հայկական կորպուսի հրամանատար Թ. Նազարբեկյանը կարգադրեց անհապաղ Էրզրում ուղարկել 1-ին եւ 4-րդ գնդերը: Միաժամանակ գեներալ Արեշովն ուղարկվեց Ալեքսանդրապոլ, գնդապետ Դ. Օսիպովը՝ Խնուս: Կարսի ամրոցի պարետ նշանակվեց գեներալ-մայոր Դեեւը, իսկ Էրզրումի ամրոցային շրջանի պարետ՝ Անդրանիկը: Չնայած այս նշանակումներին, հայկական ազգային մարմիններին չհաջողվեց հասնել ներքին բոլոր ուժերի համախմբման եւ կայուն համերաշխության: Նույնիսկ այդ ճակատագրական պահին ներքին պառակտումներն ու տարաձայնություններն անպակաս էին:

Էրզրում եւ Կարս ամրոցները բնական անմատչելի ամրություններ էին համարվում, որոնք համալրված էին զենքի ու զինամթերքի վիթխարի պաշարներով: Սակայն հենց Էրզրումի մատույցներում տեղի ունեցավ անկարելին. հայ զինվորը չկռվեց եւ գրեթե կամովին թշնամուն հանձնեց անառիկ ամրոցը: Բանակում եւ հասարակության տարբեր շերտերում նկատելի էր անկումային, պարտվողական տրամադրությունների ձեւավորումը: Ընդամենը երեկ ցեղասպանության սարսափները տեսած ժողովուրդն այլեւս հավատ չէր տածում սեփական ուժերին: Մանավանդ ռուսահայ զինվորի համար խորթ էր կռվել ու նահատակվել Էրզրումի պատերի տակ:

Փետրվարի 23-ին եւ 24-ին թուրքական առաջապահ զորամասերն ընդհուպ մոտեցան Էրզրումին: Դավաճանության դեմ պայքարելու նպատակով Անդրանիկը մի քանի խիստ հրամաններ արձակեց:

Փետրվարի 25-ին զորավարին հասցրին Վեհիբ փաշայի նամակը, որում թուրք հրամանատարը հոխորտում եւ սպառնում էր. «Անմիջապես հեռանալ մեր սահմաններից, այլապես օրենքի ուժով կպատժվեք խստորեն»: Հետեւեց Անդրանիկի պատասխանը, որտեղ վճռականորեն նշված էր. «Թե ո՞ւմն է այս հողը՝ ձե՞րը, թե՞ մերը, զենքի ուժը պետք է որոշի: Մենք պատրաստ ենք կռվի»: Այսպես, զորավարը ոչ թե գերագնահատում էր հայոց ուժերն ու հնարավորությունները, այլ պարզապես չէր կարող նվաստանալ թուրքի առջեւ:

Փետրվարի 25-ի կեսօրին թուրքերը սկսեցին լայնածավալ հարձակումը: Առաջնագծում գտնվող հայկական ուժերը թշնամու գերազանց ուժերի ճնշման ներքո հետ քաշվեցին դեպի բերդաքաղաքի պարիսպները: Թշնամին շարունակեց հարձակումը բերդը գրավելու համար: Փետրվարի 26-ի գիշերը հայկական դիվիզիայի 1-ին գնդի զինվորներն ինքնակամ լքեցին դիրքերը եւ շարժվեցին դեպի իրենց զորանոցները՝ մտադրվելով թողնել նաեւ բերդը:

Սա փաստորեն խուճապի նախանշան հանդիսացավ: Հայկական ուժերի մնացորդները որոշակի դիմադրություն ցույց տվեցին փետրվարի 27-ին: Սակայն նույն օրվա երեկոյան թուրքական զորքերը ներխուժելով բերդ, փաստորեն իրենց վերահսկողության տակ առան քաղաքը:

Փետրվարի 28-ին վերջին թեժ կռիվները տեղի ունեցան Էրզրումում: Իրավիճակը չփրկեցին նաեւ Անդրանիկի հերոսական ու անձնազոհ ճիգերը: Նա անձամբ էր նետվում կռվի բոցերի մեջ, ոգեւորիչ գոչյուններով զինվորներին տանելով մարտի. «Հա՛, տղա՛ք... հա՛, առյուծներ, ցեղի կյանքին ու պատվին սիրույն, հայության փառքին համար»:

Էրզրումի կորուստը կանխորոշեց հայկական զինված ուժերի հետագա անհաջողությունները, որոնք վտանգի տակ դրեցին հայ ժողովրդի գոյատեւման հեռանկարը: Սկսվեց խուճապահար մի նոր գաղթ: Էրզրումից եւ այլ գավառներից շուրջ 140 հազար մարդ զորքի հետ բռնեց նահանջի ճանապարհը, որը ձգվում էր մի քանի ուղղություններով:

Թուրքական հարձակումը շարունակվում էր: Էրզրումի անկումից մի քանի օր անց թուրքական զորքերը մոտենում էին արդեն ռուս-թուրքական նախկին՝ 1914 թ. սահմանագծին: Էրզրումի կորստից հետո հայկական զինված ուժերը մեկը մյուսի հետեւից թշնամուն զիջեցին մյուս կարեւոր ռազմավարական կետերը, ապա ողջ Արեւմտահայաստանը: Սա մեծագույն ողբերգություն էր համայն հայության համար: Երբ թշնամին կանգնած էր Արարատյան դաշտում, արդեն Երեւանի մատույցներում, հայկական զինված ուժերը վերջապես ուշքի գալով հակահարված տվեցին թուրքերին: Կերտվեց Սարդարապատյան բախտորոշ հաղթանակը: Իսկ Էրզրումից մինչեւ Սարդարապատ հայ ժողովուրդն ունեցավ խոշոր կորուստներ: Սարդարապատը կարող էր կերտվել Էրզրումի պատերի ներքո, եթե հայության տարբեր հատվածներն ու ուժերը համախմբված եւ համերաշխված լինեին մեկ գաղափարի ու նպատակի՝ թուրքական վտանգը չեզոքացնելու եւ Արեւմտյան Հայաստանը պահպանելու շուրջ, վեր կանգնելով այլեւայլ կուսակցական ու քաղաքական շահերից, տարաձայնություններից եւ պառակտումներից: Սակայն պատմական բախտի դաժան քմահաճույքով այդպես չեղավ, եւ Արեւմտյան Հայաստանը կորստի մատնվեց:

ԱՐՄԵՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ,
Պատմ. գիտ. թեկնածու

Ըստ մեր հավատի եւ հայրերի սահմանած կարգի

Կենցաղում, մանավանդ անհրաժեշտ արարողությունների ժամանակ, շատերն են հարցնում. «Արդյո՞ք ճի՞շտ ենք վարվում եւ արդյոք սովորույթը չի՞ հակասում պապենական, եկեղեցու սահմանած կարգին»: Առաջացած հարցերին միշտ պատրաստակամ է պատասխանելու Արգավանդի Սբ. Սարգիս եկեղեցու հոգեւոր հովիվ Տ. Շմավոն քհն. Ղեւոնդյանը:

- Տեր հայր, մի շարք արարողություններ մենք կատարում ենք հոգեւորականի օրհնությամբ: Դրանցից որո՞նք են հոգեւորականի պարտադիր ներկայությունը ենթադրում: (Սարգիս Անանյան, 52 տ.)

- Հոգեպես քրիստոնյան ծնվում է մկրտությամբ: Բնականաբար, առաջին կարեւոր ծեսը մկրտությունն է, որ կատարվում է քահանայի օրհնությամբ եւ ձեռքով: Քրիստոնյայի կյանքում մեծապես իրենց տեղը պետք է ունենան նաեւ ապաշխարության եւ հաղորդության խորհուրդները, որոնք չունենալով ցայտուն ծիսական արտահայտչաձեւ, մկրտությունից հետո կարեւորագույն խորհուրդներն են համարվում: Հաջորդը պսակի կարգն է (չնայած մենք ունենք նաեւ նշանադրության կարգ, որ այդքան էլ տարածում չունի ժողովրդի մեջ): Շատ էական են նաեւ հիվանդաց կարգը եւ հուղարկավորությունը: Երբ մարդ հոգեւոր առումով ծնվում է քահանայի աղոթքով ու միջնորդությամբ, ապա հոգեպես եւ մարմնապես այս աշխարհից գնում է նույնպես քահանայի աղոթքով եւ հուղարկավորությամբ:

- Տեր հայր, վերջերս ականատես եղանք, թե ինչպես ծխատեր քահանան կանանց արգելեց գերեզմաններ գնալ եւ մասնակցել հուղարկավորության բուն արարողությանը: Իրավունք ունե՞ր նա այդպես վարվելու: (Սոֆյա Մարտիրոսյան, 50 տ.)

- Այո, քանի որ ըստ մեր ծիսակարգի կանայք պետք է գերեզմաններ գնան թաղման հաջորդ օրը՝ նմանությամբ ավետարանական այն դրվագի, երբ Քրիստոսին թաղելու միայն հաջորդ առավոտյան կանայք գնացին նրա մարմինը յուղերով եւ խնկով օծելու (ի դեպ, այդ արարողությունը կոչվում է այգուց, այսինքն՝ այգաբացին): Սակայն մեր օրերում այդ ավանդության չիմացության պատճառով քահանայի արգելքը կարող է վիրավորանք եւ քմահաճույք որակվել: Դրա համար էլ շատ քահանաներ հանդուրժողաբար են մոտենում թաղման ժամանակ կանանց գերեզմաններ գնալուն: Փոխարենը դագաղը տնից հանելուց եւ գերեզման իջեցնելուց առաջ կանայք հեռանում են առաջինը: Միաժամանակ այս ամենը վարդապետական խոր հիմք չունի եւ մարդ-Աստված հարաբերության վրա որեւէ ազդեցություն չի կարող ունենալ:

- Տեր հայր, վերջերս առիթ եղավ դագաղ գնելու: Մեծ մասի կափարիչների վրա խաչ էր փակցված, այն էլ կարմիր խաչ: Ի՞նչ կարեւորություն ունի դա: (Արտյոմ Ախաջյան, Երեւան)

- Իրականում ոչ մի կարեւորություն չկա: Պարզապես, ելնելով արեւմտյան «նորամուծությունից», վերջերս դագաղագործները սկսեցին կարմիր խաչերով դագաղներ արտադրել կամ ներմուծել: Սակայն դագաղի վրա խաչ փակցնելը մեր դավանաբանությամբ նախատեսված չէ: Եթե գնված դագաղը խաչ ունի (ժողովրդական մեկ այլ սովորությամբ ոմանք խաչը պոկում են դագաղի վրայից, տանում են տուն, հաջորդ օրը հետ բերում, թաղում եւ այլն, եւ այլն), դա դեռ չի նշանակում, թե հանգուցյալը փրկված է, քանի որ հարության կամ դատաստանի օրը նա կդատվի ոչ թե իր կրծքին հայտնված խաչի առկայությունը հաշվի առնելով, այլ ըստ կատարած գործերի եւ ապրած կյանքի:

- Տեր հայր, ինչո՞ւ մահացածի հագուստը եւ նույնիսկ նրա ավելի վաղ մահացած հարազատների լուսանկարները պետք է դնենք դագաղում: (Լարիսա Կարապետյան, Երեւան)

- Բայց ո՞վ ասաց, թե պետք է դնենք: Սա ոչ մի կապ չունի քրիստոնեական հավատքի հետ: Այս սովորույթն ավելի հեթանոսական հավատալիքի մնացորդ է, երբ մեծահարուստին թաղում էին ոչ միայն իր իրերի ու հարստության, նույնիսկ կանանց, ծառաների ու նավերի հետ: Այս անիմաստ սովորության փոխարեն ճիշտ կլինի հանգուցյալի իրերը նվիրել աղքատներին, որը եւ մեծապես խորհուրդ ենք տալիս հանգուցյալների հարազատներին:

- Տեր հայր, իրավունք ունի՞ այլադավանը՝ մահմեդականը կամ բողոքականը կամ, ավելի վատ, աղանդավորը մտնելու մեր սրբատեղիներ: Եվ նմանապես, քրիստոնյան իրավունք ունի՞ մտնելու նրանց մզկիթը կամ աղոթատունը: (Արփինե Հայրապետյան, ք. Արարատ)

- Քրիստոնեությունը սիրո կրոն է, եւ մեր Աստծու տան դուռը բաց է նրա առաջ, ով ցանկանում է ներս մտնել՝ մկրտված է, թե՞ ոչ: Ինչ գիտենք, գուցե նրա այցը շրջադարձային լինի իր համար եւ գտնի իր հոգեւոր հանգրվանը մեր եկեղեցու պատերից ներս, աղոթքի ազդեցության ներքո: Պարզապես նա չի կարող մասնակցել սրբազան խորհուրդներին, ինչպիսիք են հաղորդությունը եւ նշխար առնելը: Ինչպես նաեւ պատարագի ժամանակ նա եւ չմկրտվածների եւ ապաշխարողների հետ պիտի դուրս գա եկեղեցու գավիթ եւ այնտեղից հետեւի արարողությանը: Իսկ ինչ վերաբերում է քրիստոնյաներիս մզկիթ մտնելուն, ապա, ինչպես Պողոս առաքյալն է ասում. «Ամեն ինչ ինձ թույլատրելի է, բայց ամեն բան չէ, որ օգտակար է, ամեն ինչ ինձ թույլատրելի է, բայց ամեն ինչ չէ, որ հավատը հաստատում է»: (Ա Կորնթ. Ժ:23)

Ձեր հարցերը հոգեւորականին կարող եք ուղղել՝

Երեւան, Հանրապետության 47 կամ susanik@mail.ru հասցեներով:

Պատրաստեց
ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆԸ

Հայերը Կախեթում

Վրաստանի պատմական մարզերից մեկի՝ Կախեթի հարավային մասում գտնվող Կամբեճան գավառը սահմանակից է եղել պատմական Հայաստանին եւ հնուց ենթարկվել Մեծ Հայքի նախարարներին: Նախ եղել է Առանշահիկ Վաչագան Բարեպաշտի ստեղծած թագավորության, ապա Գարդմանքի տեր Միհրանյանների իշխանության կազմում: IX-XIII դդ. արաբական տիրապետության շրջանում Կամբեճանը դեռեւս միացած է եղել Արցախ-Ուտիքի հայ նախարարների տիրույթներին: 787 թվականին Կամբեճանը միացել է Կախեթի իշխանությանը, որից IX դարի 2-րդ կեսին հետ գրավեցին Առանշահիկները Գրիգոր-Համամ Բարեպաշտի օրոք: Կախեթի այդ ընդարձակ գավառը հայ նախարարների տիրապետության տակ մնացել է մինչեւ XI դարը: Դրանից հետո հայաբնակ Կամբեճանը ենթարկվել է վրաց հոգեւոր ու քաղաքական ազդեցությանը, քաղկեդոնականության տարածման հետեւանքով հայերը մտել են վրաց եկեղեցու ազդեցության ոլորտը, իսկ հետագայում ձուլվել դավանակից վրացիներին:

Կախեթի Գագիկ թագավորից (1038-1058), որը հայոց Բագրատունիների Կյուրիկյան ճյուղի Դավիթ թագավորի որդին էր, հիմք դրվեց հայ թագավորների հարստությանը: Գագիկին հաջորդեց Աղսարթանը, նրանց օրոք Կախեթի թագավորության սահմանները հարավարեւելյան ուղղությամբ ընդարձակվեցին եւ հասան Շամախի: Վրաց միացյալ թագավորության հիմնադիր Դավիթ Շինարարի օրոք (1089-1125) Կախեթում վերացավ Կյուրիկյան հայ Բագրատունիների թագավորական հարստությունը, որ տեւեց 1038-1104 թթ.:

Վրաստանում հայերի հաստատումը արժանացել է վրաց թագավորների հովանավորությանը նաեւ ուշ միջնադարում. XIV-XV դդ. Կախեթում կազմավորվել է բազմամարդ եւ աշխույժ հայ համայնք, մասնավորապես մայրաքաղաք Գրեմում հայերը կառուցել են մի շարք եկեղեցիներ ու զանազան շինություններ: Հնավայրերում պահպանված հայերեն արձանագրությունները վկայում են, որ Կախեթի հայերը մինչեւ XVI-XVIII դդ. բնակվելով վրացական միջավայրում, անաղարտ են պահել ազգային նկարագիրը, որը դրսեւորվել է մայրենի լեզվի իմացությամբ եւ գործածությամբ: Հետագայում նրանք դարձել են վիրախոս, մայրենի լեզվի իմացությունը սահմանափակվել է միայն քաղաքաբնակ հայերի մի մասով: 1910-ական թվականներին Կախեթում մայրենի լեզուն գործածող հայերի թիվն ավելի է կրճատվում, իսկ 20-ական թվականների վերջերից մինչեւ 30-ականների կեսերը մեկը մյուսի հետեւից փակվում են հայկական բոլոր դպրոցները: Վերջին 9-ամյա դպրոցը Թելավում փակվել է 1937 թվականին:

Կախեթի հայ գաղթավայրերի ծավալուն եւ ամբողջական ուսումնասիրությունն ամփոփված է հայկական ճարտարապետությունն ուսումնասիրող կազմակերպության անդամ Սամվել Կարապետյանի «Հայերը Կախեթում» գրքում, որը հրատարակվել է Թեհրանի Հայոց թեմի առաջնորդ Սեպուհ արքեպիսկոպոս Սարգսյանի հովանավորությամբ: Պատմաաշխարհագրական ակնարկից հետո հեղինակը մեկառմեկ ներկայացնում է Կախեթի (Արեւելյան Վրաստան) 11 շրջաններն իրենց մոտ 100 բնակավայրերի (Ախմետա, Գուրջաան, Թելավ, Լագոդեխ, Ծիթելի-Ծղարո, Ղվարել, Սագարեջո, Սղնախ, Բելոկան, Զաքաթալա, Կախի) տեղադրությամբ, պատմությամբ, բնակչությամբ ու պատմական հուշարձաններով: Գիրքը նախատեսված է հայկական գաղթավայրերի պատմությամբ ու մշակույթով հետաքրքրվողների, ինչպես նաեւ ընթերցող հասարակայնության համար:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Իմ հոդվածն արտահայտում է Թուրքիայի նկատմամբ Վաշինգտոնի տեսակետները»

Խոստովանում է «Ուոլ սթրիթ ջուռնըլի» առաջնորդողի հեղինակ Պոլոքը

Փետրվարի 23-ի համարում տեղեկացրել էինք «Ուոլ սթրիթ ջուռնըլի» Ռոբերտ Լ. Պոլոք ստորագրությամբ առաջնորդողի մասին: Այս թերթի «Եվրոպայի հիվանդ մարդը... վերստին» հոդվածի համար դիմելով խմբագրությանը, պատասխանատու բողոքարկել էր ԱՄՆ-ում Թուրքիայի դեսպան Ֆարուք Լողօղլուն: Դրան է հետեւել Թուրք-ամերիկյան միությունների համագումարի փոխնախագահ Գյունայ Էվինչի բողոքարկումը:

Սրանք հակազդեցության դրսեւորումներ են: Առանց խորանալու դրսեւորումների մանրամասնությունների մեջ պարզապես ասենք, որ չնայած Պոլոքի՝ Թուրքիան ընդհուպ «պատերազմ սկսել» անվանելու վիրավորանքներին, նրա հոդվածին ցուցաբերող հակազդեցությունը թեեւ բուռն է, բայց եւ այնպես սանձարձակություններից զուրկ եւ հավասարակշիռ է:

Հասկանալի է, որ Թուրքիայի ազգային արժանապատվության դեմ կատարվող այսպես կոչված ոտնձգությունների հարցում խիստ զգայուն «գորշ գայլերն» ու նրանց համախոհները «Ուոլ սթրիթ ջուռնըլի» առաջնորդողի պարզայում նախանձելի զսպվածություն են դրսեւորում: Ընդ որում առաջնորդողի հեղինակը ոչ միայն չի փորձում գոնե մասամբ սրբագրել Թուրքիային հասցեագրած վիրավորանքները, այլեւ հետեւողականորեն պաշտպանում է այն տեսակետները, ինչ արտահայտել է հոդվածում՝ վիրավորելով միաժամանակ թուրքական մամուլին:

Դրանում համոզվելու համար կարելի է անդրադառնալ փետրվարի 19-ին «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանի ինտերնետային էջում տեղադրված հարցազրույցին, որը փետրվարի 23-ի համարում թարգմանաբար արտատպել է թուրքական «Ռադիկալ» թերթը: Ռադիոկայանի «Ձեր հոդվածը բուռն բանավեճերի տեղիք տվեց Թուրքիայում: Դա ակնկալելի՞ էր Ձեզ համար» հարցին Պոլոքը պատասխանում է, որ ինքը բարձր է գնահատում թուրք-ամերիկյան հարաբերությունների արժեքը, հետեւաբար թուրքական հասարակության մեջ հակաամերիկյան տրամադրությունների ծավալումը չէր կարող լռջորեն չմտահոգել իրեն:

Դրան հաջորդում է հետեւյալ հարցը. «Գիտենք, որ «Ուոլ սթրիթ ջուռնըլը» վերջին 20 տարիներին Թուրքիայի դեմ ոչ մի հոդված չի հրապարակել: Թուրքիային մշտապես աջակցող այս ազդեցիկ թերթում սուր քննադատական հոդվածի հրապարակումն ակամա պայմանավորվում է Վաշինգտոնից ստացած համապատասխան ազդանշանով: Ձեր գրածները չե՞ն արտահայտում ամերիկացի գործիչների տեսակետները»:

Ուշագրավ է հարցին Պոլոքի պատասխանը. «Այո, իմ հոդվածն արտահայտում է թուրք-ամերիկյան հարաբերությունների ապագայի առնչությամբ Վաշինգտոնի մտահոգությունները, որովհետեւ ամերիկացի պատասխանատու գործիչները գիտեն, որ Թուրքիայում ԱՄՆ-ի դեմ շատ տգեղ արտահայտություններ, նույնիսկ հաճախակի ստեր են օգտագործվում, իսկ թուրքական կառավարության անդամների մտքով անգամ չի անցնում հերքել այդ ստերը»:

Հաջորդ հարցը լրացնում է նախորդին. «Ձեր հոդվածում ԱՄՆ պետքարտուղարության խորհրդական Դուգլաս Ֆեյթի Թուրքիա կատարած այցելությանն անդրադառնալիս «թունավոր» եք բնութագրել այն մթնոլորտը, որն ստեղծվել է թուրքական մամուլի եւ թուրք քաղաքական գործիչների ջանքերով: Ձեր հոդվածը Ֆեյթի այցի արդյունքում ձեւավորված պաշտոնական տեսակետն արտացոլո՞ւմ է»: Պոլոքն առանց հապաղելու պատասխանում է. «Իհարկե արտացոլում է»:

Այնուհետեւ նա իսխանամետ «Ենի շաֆաք» թերթին վերագրում է «հանցավոր անցյալ», ապա խոսում նման թերթերի օտարման անհրաժեշտության մասին՝ հորդորելով քաղաքական գործիչներին, թե չպետք է հարցազրույց տալ «Ենի շաֆաքի» պես թերթերին: Ռադիոկայանը Պոլոքին հիշեցնելով թուրք-ամերիկյան ռազմավարական դաշինքի մոտ 50-ամյա վաղեմության մասին, հարցնում է, թե կարո՞ղ են երկու երկրների հարաբերությունները հանկարծ ծայր աստիճանի վատանալ եւ ստանում է հետեւյալ պատասխանը՝ միանգամայն:

Վերջում Պոլոքն ասում է. «Ես վերստին կրկնում եմ, խնդրո առարկա հոդվածը, որի հեղինակն եմ, գրի է առել թուրքերի անկեղծ բարեկամը: Դրա նպատակը թուրք-ամերիկյան հարաբերությունները գնահատող թուրքերի համար բարենպաստ պայմանների ստեղծումն է, որպեսզի նրանք ձայն բարձրացնելու հնարավորություն ունենան»:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Հերքական մերժում Թուրքիային

Փետրվարի 22-ին թուրքական ինտերնետային «Սանսուրսուզ» թերթը տեղեկացրել էր, որ նախագահ Ջորջ Բուշը մերժում է Թուրքիայի վարչապետի տեսակցության խնդրանքը: Կառավարամետ «Ենի շաֆաքն» էլ փետրվարի 24-ի համարում տեղեկացնում է Պաղեստինի վերակառուցմանն ու բարեփոխումներին աջակցելու նպատակով մարտի 1-ին Լոնդոնում հրավիրվող «Միջինարեւելյան կոնֆերանսի» մասին՝ ընդգծելով. «Թեեւ Թուրքիան աջակցության համար 2 մլն դոլար է հատկացրել, սակայն կազմակերպիչները նրան չեն հրավիրում կոնֆերանսին: Մինչդեռ նա միջինարեւելյան խաղակի՝ ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի, ՄԱԿ-ի եւ Եվրոմիության հետ միջոցառմանը մասնակցելու հրավերի էր սպասում»:

Կոնֆերանսին վերոհիշյալ խաղակի կողքին հրավիրվել են Ճապոնիան, Կանադան, Նորվեգիան, Սաուդյան Արաբիան, Եգիպտոսը, Հորդանանը եւ Թունիսը: Թուրքիայի մասնակցությունն, ըստ ամենայնի, մերժվել է այն պատճառով, որ նա առաջարկել է կոնֆերանսին հրավիրել նաեւ Պաղեստինի իննավարությանը:

Հ. Չ.

Լիբանանի վարչապետը չի բացառում իր հրաժարականի հնարավորությունը

Նախկին վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրիի սպանությունից հետո ճնշումների ենթարկվող Լիբանանի սիրիամետ կառավարությունը պատրաստ է ինքնալուծարվել: Վարչապետ Օմար Քարամեն հայտարարել է, թե կարող է հրաժարական ներկայացնել, պայմանով, որ ձեռք բերվի նոր կառավարություն կազմելու նախնական համաձայնություն: Ամեն դեպքում վստահության կամ անվստահության քվեն անհրաժեշտ է համարվում:

Ֆրանսպրեսի սկյալներով, երկուշաբթի օրը խորհրդարանում քաղաքական ընդհանուր բանավեճ է ծավալվելու: Խորհրդարանի նախագահ Նաբիհ Բերրին ընդդիմության պահանջով համաձայնել է այդ օրն անցկացնել լիագումար նիստ: Սակայն չի բացառվում, որ կառավարությունը հրաժարական տա մինչ այդ, փաշ գիտենալով, որ կարող է երկուշաբթի օրը վստահության քվե չստանալ:

Կառավարության արձակումը պահանջող ընդդիմությունն արդեն ապահովել է 128 պատգամավորներից 40-ի ժխտական քվեները, չհաշված ձեռնպահ մնացողներին: Մեկնաբանների կարծիքով, վճռական դեր կխաղա ընդդիմադիր «Հզբոլլահի» դաշինքի դիրքորոշումը: Մարոնիտ համայնքի պատրիարք Նասրալլա Սֆեյրը եւս դեմ է ներկայիս կառավարությանը: Մարոնիտ ներքգործնախարար Սլեյման Ֆրանժիեն հաստատել է, որ ինքը կհամակերպվի պատրիարքի կամքին:

«Ան Նահար» թերթի մեկնաբան Սամիր Քասիրի կարծիքով, Լիբանանում կարող է կազմվել անցումային կառավարություն, որը կզբաղվի մայիսին կայանալիք օրենսդրական ընտրությունների նախապատրաստմամբ:

Ընդդիմությունը պահանջում է ոչ միայն կառավարության հրաժարականը, այլեւ դեմ է «Սիրիայի ու Լիբանանի հետախուզական ծառայությունների բռնատիրության» շարունակմանը: Անցյալ տարվա հոկտեմբերի 1-ին իր վրա կատարված մահափորձից հրաշքով փրկված նախկին նախարար Մարուան Համադեն պահանջում է, որ սիրիական զորքը հեռանա Լիբանանից: Երկուշաբթի օրն Արաբական լիգայի գլխավոր քարտուղար Ամր Մուսայի արած հայտարարության համաձայն, Սիրիան պատրաստ է «շարունակել Լիբանանից իր զորքերի դուրսբերումը»:

Պ. Ք.

Շամիլ Բասաեւը ոչ թե մահացել է, այլ՝ ամուսնացել

Շամիլ Բասաեւը Կրասնոդարի մարզում ամուսնացել է մի կազակուհու հետ: Այդ մասին հայտնել է «Էխո Մոսկվի» ռադիոկայանը, հղում անելով չեչեն անկախականների ինտերնետային էջին: Փետրվարի սկզբին, երբ բրիտանական անկախ հեռուստաընկերություններից մեկը ցուցադրեց Շամիլ Բասաեւի հետ հարցազրույցը, հաջորդ օրն իսկ լուրեր պտտվեցին, թե Բասաեւը մահացել է: Սակայն վերջինիս օգնականը երեկ հայտնել է, որ փետրվարի 14-ին տեղի է ունեցել Բասաեւի հարսանիքը: Մինչ այդ, ավելի քան մեկ ամիս Բասաեւը պրոֆիլակտիկ բուժում է ստացել Կրասնոդարի մարզում:

Այժմ Բասաեւն իր կնոջ հետ, որն, ի դեպ, նրա երրորդ կինն է, գտնվում է Չեչնիայում: Նրանց հարսանիքին ներկա են եղել Կրասնոդարի, Ստավրոպոլի, Ռոստովի եւ այլ երկրամասերի մի քանի էմիրներ: Բասաեւն ասել է, որ հաճելին զուգակցել է օգտակարի հետ:

Տիկրիտում եւ Քիրքուքում զոհվել է 12 ոստիկան, կան տասնյակ վիրավորներ

Երեկ առավոտյան ականված ավտոմեքենա է պայթեցվել Տիկրիտի (Բաղդադից 180 կմ հյուսիս) ոստիկանական տեղամասի մոտ: Ֆրանսպրեսի եւ BBC-ի տվյալներով, զոհվել է 10 ոստիկան, 25-ը վիրավորվել է: Հաղորդվում է, որ ոստիկանի համազգեստով մի անձնավորություն, տեղամաս մուտք գործելու թույլտվություն ստանալով, ավտոմեքենայով մտել է շենքի բակ եւ այնտեղ պայթեցրել մեքենան:

Ոստիկանության աղբյուրները նշում են, որ ականված ավտոմեքենայի պայթյունից բոցավառվել են 20 ուրիշ մեքենաներ: Հիվանդանոցից ստացված տվյալները հաստատում են, որ բոլոր զոհերը ոստիկաններ են, որոնք պայթյունի պահին բակում շարված էին եղել առավոտյան անվանականչի:

Երեկ մեկ ուրիշ ահաբեկչություն է տեղի ունեցել Իրաքի հյուսիսում՝ Քիրքուք քաղաքում: Ոստիկանական պահակակետի մոտ ռումբ է պայթել ոստիկանների շարասյան երթի պահին: Գնդապետ Խաթաբ Օմար Արեֆը զուտ պատահականությամբ է փրկվել մահից: Զոհվել են 2 եւ վիրավորվել 4 ոստիկաններ:

Հաղորդվում է, որ ոստիկանական պահակակետն օդանավակայանի մուտքի մոտ է: Օդանավակայանը ներկայումս ծառայում է իբրեւ ամերիկյան ռազմակայան: Բազմազգ Քիրքուքը հայտնի է բնակիչների՝ քրդերի, արաբների եւ թուրքմենների լարված փոխհարաբերություններով:

Պ. Ք.

Հռոմի պապն առաջին անգամ պատմել է իր դեմ կատարված մահափորձի մասին

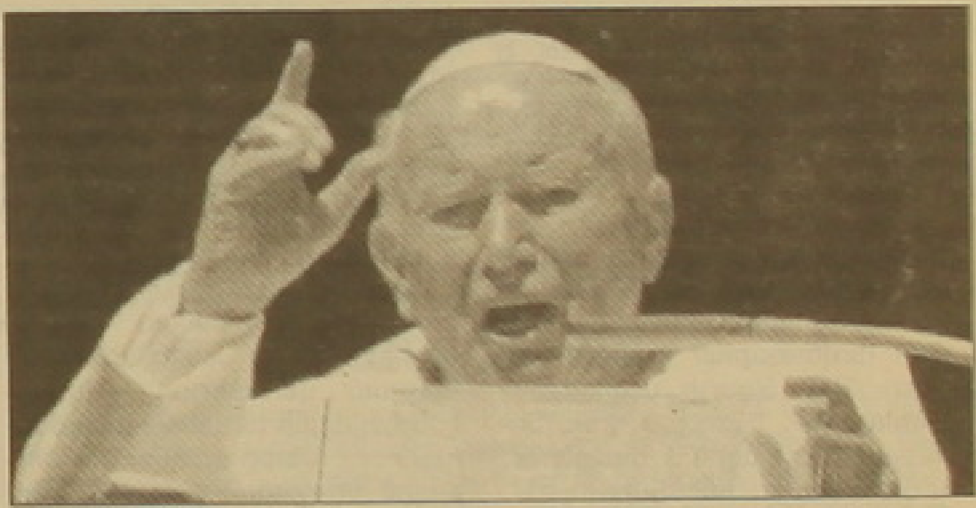

Իտալիայում հրատարակվել է Հռոմի պապ Հովհաննես Պողոս II-ի նոր գիրքը, որտեղ պապն առաջին անգամ անդրադարձել է 24 տարի առաջ իր դեմ կատարված մահափորձին: Նա մանրամասն պատմում է իրեն սպանել ցանկացող թուրք ահաբեկիչ Ալի Աղջայի հետ հանդիպման մասին: Վերջինս ոչ մի կերպ չի հասկացել, թե ինչպե՞ս է ձախողվել այդքան մանրակրկիտ մշակված մահափորձը: Հռոմի պապի կարծիքով, թուրքը հետո գիտակցել է, որ դա կանխվել է Աստծո միջամտությամբ:

Գիրքն ընդհանուր առմամբ նվիրված է Եվրոպայի պատմությանը, մասնավորապես XX դարում նացիզմի եւ կոմունիզմի բերած վնասներին: Պապը զուգահեռներ է անցկացրել հոլոքոստի եւ աբորտի միջեւ, որի համար արժանացել է քննադատության: Սակայն կարդինալ Յոսիֆ Ռատցինգերն ասել է, որ պապը չի համեմատում իրադարձությունները ու համակարգերը, միեւնույն հարթության վրա չի դնում հոլոքոստն ու աբորտը, այլ մարդկանց ուշադրությունը հրավիրում է բոլոր ժամանակներում գոյություն ունեցող գայթակղությունների վրա՝ կոչ անելով հեռու մնալ չար գործունեությունից:

Գրքում պապը հիշատակում է նաեւ սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչության եւ մարդկանց դեմ ուղղված այլ սպառնալիքների մասին, որոնք, ըստ նրա, մշտապես վտանգում են միլիոնավոր անմեղ մարդկանց կյանքը:

Գիրքը լույս կտեսնի 11 լեզուներով, իսկ ստացված հոնորարը կծախսվի միայն բարեգործական նպատակներով:

Ռ. Պ.

Ճապոնական նոր մածուկը թույլ կտա խցել ատամների անցքերն ու ճաքերը, վերականգնել էմալը

Առողջապահության ասպարեզում հեղափոխական հայտնագործություն է կատարել ճապոնացի գիտնական Կազուե Յամազաքին: Նրա ստեղծած ատամի նոր մածուկը շուտով թույլ կտա մոռանալ ատամնաբուժական սարսափելի բորմեքենաների մասին:

Դոկտոր Յամազաքիի մածուկով կարելի է արագորեն եւ առանց ցավ պատճառելու խցել ատամների անցքերն ու ճաքերը, ինչպես նաեւ վերականգնել էմալը՝ առանց բորմեքենայի օգտագործման:

Այսօր ատամների անցքերի բուժման միակ եղանակն ատամնալիցքն է: Բժիշկը շաղափում է ատամի վնասված մասը եւ լցնում հատուկ խառնուրդ: Այստեղ գլխավոր թերությունն այն է, որ ոչնչացվում է ամողջ ատամի զգալի մասը, իսկ մարդն անչափ տհաճ զգացողություն է ունենում:

Յամազաքիի մածուկը լուծում է տվյալ խնդիրը: Իր բաղադրությամբ այն նման է ատամի էմալին եւ կարող է լցվել անմիջականորեն ատամի ճեղքի մեջ: Արհեստական էմալն ստացվել է ատամի գլխավոր բաղադրիչի՝ հիդրօքսիլապատիտի հետ կատարված գիտափորձերի շնորհիվ:

Մածուկում պարունակվող թթուն նախապես թեթեւակիորեն լուծում է ճաքած էմալի մակերեւույթը: Երբ որոշ անց մածուկը բյուրեղանում է, եւ արհեստական նյութն ամուր կցվում է բնական էմալին: Մածուկն ունի նաեւ հակամանրէական ուժեղ ազդեցություն:

Ճապոնացի ատամնաբույժների անցկացրած ստուգումները վկայում են, որ կախարդական մածուկով բուժված ատամները ոչնչով չեն տարբերվում առողջ ատամներից: Մանրադիտակն անգամ ցույց չի տալիս որեւէ տարբերություն:

Պ. Ք.

«Հայաստան» պաննոն՝ լուսանկարով

Սարյանի արվեստը վաղուց արդեն մտել է համաշխարհային մշակույթի սահմաններից ներս, սակայն անգամ արվեստի բարձրագույն չափանիշները հասած ստեղծագործությունները, որոնք էլ ճանաչելի եւ ուսումնասիրված՝ ամեն եկող սերնդի համար նորովի բացահայտումներ ունենում են, անկասկած:

«Հայաստան» պաննոյի լուսանկարը՝ Ստալինի արձանով:

Փետրվարի 28-ին լրանում է մեծանուն հայ գեղանկարիչ Մարտիրոս Սարյանի ծննդյան 125-ամյակը: Այս առիթով մենք հանդիպեցինք արվեստաբան Շահեն Խաչատրյանին՝ նկարչի ստեղծագործության հետ կապված որեւէ նորության ակնկալիքով (հայտնի է, որ նա երկար տարիներ նվիրվել է Մ. Սարյանի արվեստին): Այժմ Շահեն Խաչատրյանը Սարյանի հետ իրենց մտերմության տարիների գրառում-օրագրությունները պատրաստում է հրատարակության, որի լույս աշխարհ գալը հնարավորություն կտա ընթերցողին Սարյանին տեսնել մեկ այլ ասպեկտով, ավելի մտերմիկ զգալ նկարչի շունչը, ծանոթանալ նրա աշխարհընկալումներին, բնափիլիսոփայական հայացքներին, աշխատելաոճին:

Շահեն Խաչատրյանի օրագրություններից մի հատված Կոմիտասի դիմանկարի ստեղծման պատմության վերաբերյալ «Ազգ»-ը կներկայացնի արվեստագետի ծննդյան օրը՝ թերթի վաղվա մշակութային ներդիրում, իսկ մինչ այդ ներկայացնենք մի դրվագ 1939 թ. Մոսկվայում կայացած գյուղատնտեսական մի ցուցահանդեսի հայկական տաղավարի համար Սարյանի ստեղծած «Հայաստան» որմնանկար-պաննոյի առնչությամբ:

Ներկայացված բազմաթիվ աշխատանքների մեջ Սարյանի մեծադիր ստեղծագործությունը (հիսուն քմ) ցնցող տպավորություն է թողնում, եւ հայտնի արվեստաբան Բորիս Տերնովեցը (որ այն ժամանակ արտասահմանյան ցուցահանդեսների կազմակերպիչն էր, որ նաեւ 1924 թ. Վենետիկի բիենալեի սովետական տաղավարի պատասխանատուն էր, ի դեպ, այդ նույն XIV բիենալեի ֆրանսիական տաղավարի պատասխանատուն Էդգար Շահինն էր):

Նկարագրելով հայրենի բնաշխարհի ներշնչանքով ստեղծված կտավը՝ «Սովետական արվեստ» հանդեսում 29.08.1939 թ. Տերնովեցը գրում է. «Բնանկարը, իբրեւ տաղավարի դեկորատիվ ձեւավորման թեմա, ցուցահանդեսներին համախմբի հանդիպող երեւույթ է: Կարելի է նշել հետաքրքրական եւ հաջող մի շարք լուծումներ, սակայն որեւէ տեղ չենք հանդիպի այնպիսի ներշնչված ու զմայլող կոմպոզիցիաների, ինչպիսին Սարյանինն է: Նկարիչը թեմային մոտեցել է լայն ընդգրկումով, ազատությամբ, զգացմունքների թարմությամբ, որոնք ծնվում են հարազատ եզերքի խորագույն սիրուց եւ նրա կատարյալ իմացությունից: Նրա պաննոն լուսանկարչական ձեւերի մեխանիկական ստեղծագործություն չէ, ոչ էլ նատուրալիստական վերարտադրություն առանձին սքանչելի վայրերի: Դա բանաստեղծի ոգեշունչ երգ է:

...Սարյանը կարողացել է ստեղծել իրապես ընդգրկուն կերպար, հարազատ եզերքի ինքնատիպ սինթեզը կյանքի ներքին համոզիչ ճշմարտությամբ»:

... եւ առանց արձանի

«50-ականներին ժողովրդական տնտեսության նվաճումների ցուցահանդեսը (ԺՏՆՑ) փակվեց, բնույթը փոխվեց: Երբ աշխատանքի անցա Սարյանի տուն-թանգարանում, առաջին խնդիրներից մեկը եղավ փնտրել եւ Հայաստան բերել կտավի վրա արված «Հայաստան» որմնանկար-պաննոն: Դիմեցի ԺՏՆՑ-ի տնօրենին, որը խորհուրդներ ինձ տվեց, մի քանի հասցեներ: Դիմեցի Տրետյակովյան թանգարան, բայց՝ ապարդյուն, որեւէ տեղեկություն այդ գործի մասին չհաջողվեց ստանալ: Հետագայում ձեռքս ընկավ մի լուսանկար, որ պատկերացում էր տալիս այդ որմնանկարի մասին:

Սակայն լուսանկարի առջեւի՝ Ստալինի արձանը խանգարում էր տեսնել բնանկարն ամբողջության մեջ: Այդ սեւ-սպիտակ լուսանկարը 2003-ին Սամարա մեկնելիս վերցրի ինձ հետ: Այնտեղ ֆոտոշոփի լավագույն մասնագետ Օլգա Կնյաժեւան համակարգչի վրա երկար ու մանրակրկիտ աշխատելուց հետո կարողացավ վերականգնել Սարյանի սքանչելի գործի ամբողջական պատկերը:

Իհարկե, երկարատեւ փնտրտուքից հետո, ցավոք, չհաջողվեց նկարը գտնել, բայց կարծում եմ, ընթերցողին հետաքրքրական կլինի նաեւ Սարյանի այս գործի լուսանկարների ներկայացումը»:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Սամվել Շահմուրադյանի հիշատակին

Մինչ Հայաստանի համար նոր Մոսկվա դարձած Ստրասբուրգում մեր քաղաքական այրերը վրդովված իրենց նեղացած ելույթներն էին արտասանում, սակայն խոսքն ուղղելով ոչ թե եվրոպացի պատգամավորներին, որոնք արդեն հասցրել էին զզվել ու ձանձրանալ իրենց կամառին խառնվել փորձող նորաբնակների հարուցած բազմադարյան խնդիրներից, այլ իրենց ընտրազանգվածին, ասես հերթական մի հանրահավաքում լինեն. մինչ մի խումբ գրիչներ, որ փափագում են, որ իրենց գրող կոչեն՝ իրենց լեզուները սրելով, պատրաստվում էին գրական հերթական գոյամարտին, գրող, հրապարակախոս, պետական գործիչ ու շարքային զինվոր Սամվել Շահմուրադյանը դարձավ 50 տարեկան:

Այո, դարձավ, թեեւ նրա ապրած երկրային տարիների համրանքն ընդհատվել է 13 տարի առաջ: Ճշմարիտ է նաեւ այն, որ նա միակ հայ գրողն է, որ առանց դույզն-ինչ ափսոսանքի՝ իր կյանքը մատուցեց իր ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարի զոհասեղանին: Քավ լիցի՝ ես այն կարծիքին չեմ, որ մենք նահատակ այլ գրողներ էլ պիտի ունենայինք անպայման, ապացուցելու համար, որ հայ գրողը միշտ իր ժողովրդի ճակատագրի կողքն է: Մանավանդ որ Շահմուրադյանի գրչընկերներից մի քանիսն էլ զենք վերցրեցին ու մասնակցեցին Արցախի ազատագրությանը: Բայց միայն Սամվելին էր վիճակված այդ պայքարն այնքան հավաստի դարձնել, իր արյան գնով: Աստված ամեն զոհ չի ընդունում: Դրան պիտի արժանանալ ճշմարիտ ինքնատրմամբ, սեփական եսի անտեսմամբ:

Սամվելի հոբելյանին ավելի թանկագին նվեր մատուցել, քան նրա կնոջ՝ Նելլիի կազմած հոդվածների ու էսսեների ժողովածուի հրատարակումը, անհնար էր: Այդ գրքի հրատարակման ճանապարհը, չգիտես ինչու, երկարատեւ ու դժվարին էր, բայց այլ կերպ հնարավոր չէ ընթերցել այն, մեկիկ-մեկիկ, ակնածանքով թերթելով դրա էջերը, եւ մեկ անգամ համոզվելու համար, թե ինչքան անկեղծ էին Սամվելի միտքն ու գրիչը: Ոչ, իր գրական, ավաղ՝ կարճատեւ գործունեության ընթացքում նա ոչ մի ավելորդ հոդված, իսկ հոդվածներում՝ ոչ մի ավելորդ տող չի գրել: Այն ամենը, ինչ նա գիտնական-հրապարակախոսի իր առանձնահատուկ, պատմական, դրա հետ մարդկային տեսողությամբ արծարծել է, ավելի քան ժամանակակից է ու միտված ապագային: Ոչ միայն արժեր, այլեւ՝ պարտադիր է, որ ոչ միայն քաղաքական խաղերում ընդգրկված նորաթուխ լրագրողները, այլեւ դրանցից որոշակիորեն տուժած հայ գրողներս ուշի-ուշով կարդանք Սամվելի լրջմիտ հետազոտությունները Խաչատուր Աբովյանի, Հովհաննես Թումանյանի, Դոնի Ռոստովի հայության խրթին ճակատագրի մասին: Եթե մեր շատ բազմագքաղ գրականագետներն ավելի շատ ժամանակ գտնեին հետեւելու գրող-կյանք հակադրության ուսուցողական արժեք ստացած լուծմանը, նրանց խորհուրդ կտայինք հետեւել Սամվել Շահմուրադյանի գրական կարճ կենսագրության տրամաբանությանը, որը մտավորականի քաղաքացիական հարցադրումներից Սումգայիթի նախճիրի արհավիրքների միջով նրան մղեց առաջ՝ դեպի իսկական, առնական պայքար հանուն մեր ժողովրդի կայացմանը:

Այսօրվա պես հիշում եմ Սամվելի սենյակը գրողների միության երկրորդ հարկում, որտեղ միշտ կուտակված էր իրար հետեւից վառվող սիգարետների ծուխը: Երբեւիցե այդ սենյակը պետք է դառնա հայ գրողի՝ իր ժողովրդի նկատմամբ ունեցած պարտքի խորհրդանիշը: Այդ սենյակում պետք է իրենց միակ հասկացողին ու իրենց հարցերը լուծողին գտնեին Սումգայիթի ջարդերից մազապուրծ հայերը: Բայց հենց այդտեղ Շահմուրադյանի սրտում պետք է հասունանար միակ հնարավոր լուծումը, որ հայ մտավորականը, որ բացում է իր ժողովրդի աչքերը, ինքն էլ պետք է յուրաքանչյուր հայորդու հետ նետվի պատերազմի դաշտ: Որովհետեւ նա ինքն է սկսել կռիվը, եւ ինքը պիտի տա պատասխան ամեն ինչի համար:

Սամվելն ընտրեց այդ ճանապարհը: Դա միմիայն իրենն էր, որի ապացույցն իր պապենական Բանանց գյուղի մի տապանաքարի արձանագրությունն է, վերաբերող իր անմիջական նախնիներից մեկին.

«Այս տապանի տակ կը հանգչի բանանցեցի քաջ զինվոր Զաքար Շահմուրադյանցը, որը նահատակվել է Բանանցի այգիներում, 1906 թ. մայիսի 16-ին 34-ամեա հասակում: Իմ ընկերներ, քաջ կռվեցեք թուրքերուն դեմ ամեն օր, իմ վրեժը նրանցից առեք, մոսիններով ձեր հզոր»...

Սամվելը թեեւ այսօր մեր կողքին չէ, բայց մեզ թողել է իր պատգամները, առաջին հերթին՝ Սումգայիթի եղեռնագործության մասին իր փաստավավերագրական, անհերքելի արձանագրությունները: Ավաղ, այն չդրվեց մեր պետական քաղաքականության հիմքում, ու Ստրասբուրգում ելույթ ունեցողներն արդարացողներ էին, ոչ թե մեղադրողներ: Բայց թեկուզ եւ միայն այդ վրիպմամբ էլ մեր սիրելի գրչընկերն այսօր իր տագնապներով, խռովքներով ու դրանց արյունոտ հանդիսացող նահատակությամբ մեր կողքին է: Նա մենմենակ տառապում է հայրենադարձված, բայց չգիտես ինչ մի կոպտությամբ փախստական կոչվող ամեն մի սումգայիթցու, բաքվեցու հետ: Մինչ ստրասբուրգյան քաղբյուրոյի առջեւ մեր պատվիրակները թպրտում են, նա իր նվաճած հավերժությունից, ավաղ՝ դեռեւս ապարդյուն, փորձում է նրանց փաստաթղթերի փաթեթի մեջ մտցնել իր կյանքի, արյան կանչն այսօր պատմական անհերքելի մի վավերամասյան դարձած «Սումգայիթ» աշխատությունը:

ՎԱՀՐԱՄ ԹԱԹԻԿՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ՑՈՒՑԱՍՐԱՀՆԵՐՈՒՄ

«Նկարելիս չեմ մտածել մեղքի մասին»

Ադամի եւ Եվայի թեման արվեստում շոշափվել է բազմիցս, սակայն «Բաքոս» արվեստի սրահում բացված «Ադամ եւ Եվա» խորագրով ցուցահանդեսը նպատակ ունի բոլորովին այլ տեսանկյունից ներկայացնել առաջին մարդկանց պատմությունը: Ներկայացրած աշխատանքներում Ադամն ու Եվան արտացոլված են յուրովի՝ անսահման սիրո մարմնավորումից մինչեւ խարդավանքի կերպավորում: 40 հայ արվեստագետներ ներկայացրել էին 85 աշխատանք, որոնց մեծամասնությունը ստեղծվել էր վերջին մեկ ամսվա ընթացքում հատուկ այս ցուցահանդեսի համար: «Բաքոս» սրահի փոխտնօրեն, բանաստեղծուհի Նունիկ Միքայելյանը նշում է, որ Ադամն ու Եվան գործեցին առաջին մեղքը՝ ուղենշելով մարդկության զարգացման ողջ ընթացքը, սակայն չպետք է մոռանալ, որ նրանք էին աշխարհի առաջին մարդը եւ գտնվում էին կատարյալ անգիտության մեջ: «Այսօր մեղքերն այնքան են բազմացել, որ որոշեցինք վերադառնալ Ադամին եւ Եվային ու փորձենք ամեն ինչ սկսել նորից», ասում է Նունիկ Միքայելյանը: Ցուցահանդեսի սրահը զարդարված էր խնձորներով: Կազմակերպիչների հավաստմամբ, իրենք ցանկանում էին ցուցասրահում փոքրիկ դրախտ ստեղծել եւ պարզել, թե ով կրկին կգայթակղվի եւ կփորձի իմաստնության պտուղը: Բազմաթիվ այցելուներից մեկը չդիմացավ գայթակղությանը եւ փորձեց խնձորը, սակայն այս անգամ առանց Եվայի: Սամվել Մովսիսյանի կտավներում Ադամն ու Եվան պատկերված են միեւնույն հարթությունից: «Նրանց անհնար է առանձնացնել», ասում է նկարիչը: Իսկ Զարուհի Մանուչարյանը Ադամի եւ Եվայի ոդիսականը ներկայացրել է որպես սիրո պատմություն: «Նկարելիս ես չեմ մտածել մեղքի մասին: Կարեւորն այստեղ նրանց սերն է», ասում է նկարչուհին:

ԱՐԵՎԻԿ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

«Լիոնը» գործնականում ապահովեց ուղեգիրը

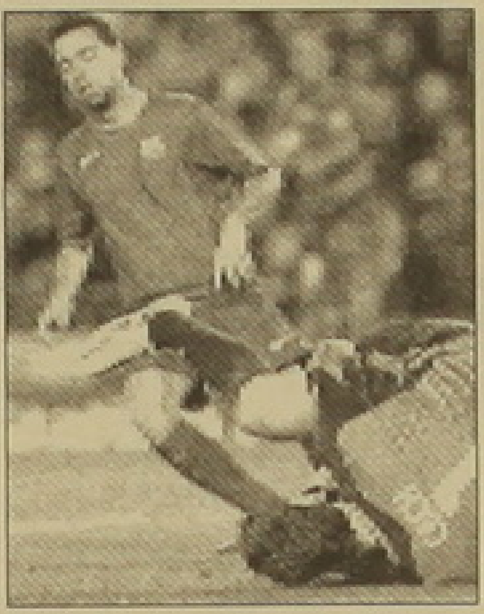

Չեմպիոնների լիգայի 1/8 եզրափակիչի երկրորդ օրը կայացած չորս հանդիպումներից ամենամեծ հետաքրքրությունը ներկայացնում էր «Բարսելոնա»-«Չելսի» հանդիպումը: Անգլիական ակումբի ժամանումը Կատալոնիայի մայրաքաղաք մեծ իրարանցում էր առաջացրել: Անձնական «Բոինգ-767» շքեղ ինքնաթիռով Բարսելոնա էր ժամանել նաեւ «Չելսիի» սեփականատեր Ռոման Աբրամովիչը: Ըստ որոշ աղբյուրների, ինքնաթիռի արժեքը մոտ 1 մլրդ դոլար է եւ այնտեղ նույնիսկ հակահրթիռային համակարգ է տեղադրված, ինչպիսին ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշի ինքնաթիռում է: Թեեւ հանդիպումն անհաջող սկսվեց իսպանացիների համար, երբ Բելեթին գնդակն ուղարկեց սեփական դարպասը, սակայն ընդմիջումից հետո «Բարսելոնին» հաջողվեց 2 գոլ խփել եւ հաղթել: «Չելսիին» ծանր կացության մեջ գցեց Դիդյե Դրոգբան, որը 56-րդ րոպեին 2-րդ զգուշացումը ստանալով, հեռացվեց դաշտից: «Բարսելոնը» հիանալի օգտագործեց թվային առավելությունը եւ Լոպեսի ու Էտոյի խփած գոլերի շնորհիվ հաղթանակ տոնեց:

Խաղից հետո «Չելսիի» գլխավոր մարզիչ Ժոզե Մոուրինյոն հրաժարվել է մեկնաբանել հանդիպումը, նույնն արգելելով նաեւ իր խաղացողներին: «Չելսիի» ղեկավարությունը հայտարարել է, որ ՈւԵՖԱ բողոք կներկայացնի «Բարսելոնի» գլխավոր մարզիչ Ֆրանկ Ռայկարդի պահվածքի առնչությամբ: Վերջինս ընդմիջմանը մոտեցել էր հանդիպման մրցավար Անդերս Ֆրիսկին եւ մտերմաբար զրուցել: Ի պատասխան այդ հայտարարության, Ռայկարդը զարմացած նշել էր, որ ընդամենը ողջունել է մրցավարին ու մի փոքր զրուցել խաղի մասին:

Չեմպիոնների ներկայիս գավաթակիր պորտուգալական «Պորտոն» սեփական հարկի տակ չկարողացավ հաղթել «Ինտերին»: Ավելին, արդեն 24-րդ րոպեին Մարտինսի հարվածից հետո «Ինտերը» հաշվի մեջ առաջ անցավ: Միայն 61-րդ րոպեին Ռիկարդու Կոշտային հաջողվեց թիմին փրկել պարտությունից: Անսպասելի էր Գերմանիայի չեմպիոն «Վերդերի» պարտությունը սեփական հարկի տակ ֆրանսիական «Լիոնից», այն էլ խոշոր՝ 0-3 հաշվով: «Մանչեսթր յունայթեդն» էլ սեփական դաշտում զիջեց «Միլանին»: Խաղի ելքը վճռեց 78-րդ րոպեին Էռնան Կրեսպոյի խփած միակ գոլը:

Որոշվեց եկամուտների բաշխման կարգը

Ֆրանսիայի պրոֆեսիոնալ ակումբները համաձայնության են եկել խաղերի հեռարձակման հեռուստաիրավունքի վաճառքից ստացվելիք եկամուտների բաշխման հարցում: Ֆրանսիական Canal+ հեռուստաընկերությունն անցյալ տարվա դեկտեմբերին գնել էր 2005-2008 թթ. ազգային առաջնության հանդիպումների հեռարձակման իրավունքը: Համաձայն կնքված պայմանագրի, հեռուստաընկերությունը տարեկան 600 մլն եվրո կվճարի, որն էլ կբաշխվի թիմերի եւ պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլային լիգայի միջեւ:

Պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլային ակումբների միության նիստում որոշվել է, որ առաջին դիվիզիոնում եկամուտների բաշխման կարգը կմնա նույնը: Եկամտի 50 տոկոսը հավասարապես կբաշխվի 20 թիմերի միջեւ: Մնացած գումարի 30 տոկոսի բաշխումը կկատարվի ելնելով թիմերի մարզական ցուցանիշներից (25 տոկոսը պայմանավորված կլինի ընթացիկ առաջնությունում թիմի գրաված տեղով, 5 տոկոսը՝ վերջին հինգ տարիների արդյունքներով): Մյուս 20 տոկոսը թիմերի միջեւ կբաշխվի ելնելով այն բանից, թե տվյալ թիմի քանի հանդիպում է ցուցադրվել հեռուստատեսությամբ (15 տոկոսը՝ վերջին առաջնությունում հեռարձակված խաղերի թվով, 5 տոկոսը՝ վերջին 5 տարիներին հեռարձակված խաղերի թվով): Այսպիսով, առաջին դիվիզիոնի թիմի նվազագույն եկամուտը խաղերի հեռարձակումից կկազմի 15 մլն եվրո (ներկայում այն 8,85 մլն եվրո է), իսկ առավելագույնը՝ 45 մլն եվրո (25,3 մլն եվրոյի փոխարեն):

Երկրորդ դիվիզիոնի թիմերը կստանան 86 մլն եվրո, ինչը 30 տոկոսով գերազանցում է ներկայիս եկամուտը: Այսպիսով, Ֆրանսիայի առաջնության 2-րդ դիվիզիոնը կդառնա Եվրոպայում ամենահարուստը: Ընդհանուր եկամտի 90 տոկոսը հավասարապես կբաշխվի 2-րդ դիվիզիոնի թիմերի միջեւ, իսկ մնացած 10 տոկոսի բաշխման կարգը կորոշի հատուկ հանձնախումբը:

Ֆրանսիայի պրոֆեսիոնալ լիգան 30 մլն եվրո կփոխանցի սպորտի զարգացման ազգային հիմնադրամին, 15,2 մլն եվրոն կտրամադրվի երկրում սիրողական ֆուտբոլի զարգացմանը:

ՇԱԽՄԱՏ

Պարգեւավճարները բաշխվեցին

Մոսկվայում ամփոփվեցին Աերոֆլոտի հովանու ներքո անցկացված շախմատային փառատոնի արդյունքները: Ինչպես արդեն նշել էինք, ուժեղագույնների խմբում Վլադիմիր Հակոբյանը չորս շախմատիստների հետ կիսել է առավելագույնը՝ 6,5 միավոր: Ըստ մրցակարգի, հավասար միավորների դեպքում լրացուցիչ գործակիցները հաշվարկելիս առաջին հերթին հաշվի էր առնվելու սեւ խաղաքարերով անցկացրած պարտիաների քանակը: Իսրայելը ներկայացնող Էմիլ Սուտովսկին անցկացրել էր 5 պարտիա, նրա հակառակորդները՝ 4: Այսպիսով, Սուտովսկին ճանաչվեց գլխավոր մրցաշարի հաղթող՝ ստանալով 21,5 հազար դոլար: Վլադիմիր Հակոբյանը զբաղեցրեց 5-րդ տեղը եւ արժանացավ 8 հազար դոլար դրամական պարգեւի: Ուժեղագույնների խմբում ընդհանուր առմամբ խաղարկվում էր դրամական 30 մրցանակ: Դրանց արժանացածների թվում են նաեւ Գաբրիել Սարգսյանը (13-րդ տեղ), Լեւոն Արոնյանը (15-րդ տեղ), Կարեն Ասրյանը (26-րդ տեղ) եւ Արտաշես Մինասյանը (29-րդ տեղ):

«A2» խմբի մրցաշարում Արսեն Եղիազարյանը ստացավ 10 հազար դոլար: «B» խմբում Զավեն Անդրեասյանը միայն լրացուցիչ ցուցանիշներով առաջին տեղը զիջեց ադրբեջանցի Էլմիր Հուսեյնովին եւ արժանացավ 3,5 հազար դոլար պարգեւի: Դրամական մրցանակների արժանացան նաեւ Հրանտ Մելքումյանը (10-րդ տեղ), Դավիթ Պետրոսյանը (15-րդ), Արթուր Չիբուխչյանը (27-րդ) եւ Լեւոն Բաբուջյանը (34-րդ):

«C» խմբում հայ շախմատիստներից լավագույնը Երվանդ Հովհաննիսյանի արդյունքն էր, որը գրավեց 5-րդ տեղը եւ արժանացավ 2000 դոլարի: Մրցանակ ստացավ Աշոտ Ավետիսյանը, որը 35-րդ տեղն էր գրավել:

Հրաշալի յոթնյակը սկսեց մրցավեճը

Իսպանական Լինարեսում մեկնարկեց ավանդական՝ 22-րդ գերմրցաշարն աշխարհի ուժեղագույն 7 շախմատիստների միջեւ: Փաստորեն, ուժեղագույններից բացակայում է միայն անցյալ տարվա հաղթող Վլադիմիր Կրամնիկը: Սակայն առանց նրա էլ մրցաշարը ՖԻԴԵ-ի 20-րդ կարգին է դասվում: Ուժեղագույնների մրցավեճում ինչպես հաճախ է պատահել նախորդ տարիներին, պարտիաների մեծ մասն ավարտվել է ոչ-ոքի: Բացառություն չկազմեց նաեւ մեկնարկային տուրը: 3 պարտիաներից երկուսում խաղաղ դաշն կնքվեց: Լեկոն ու Կասպարովը, Կասիմջանովն ու Վալեխոն հաշտություն կնքեցին: Թոփալովը հաղթեց Ադամսին:

Կլինսմանն ու Մաթեուսը հաշտվել են

Գերմանական ֆուտբոլի երկու նախկին «աստղեր»՝ Յուրգեն Կլինսմանն ու Լոթար Մաթեուսը, որոնք ներկայում գլխավորում են Գերմանիայի եւ Հունգարիայի ազգային հավաքականները, հաշտվել են: «Ես բարձր եմ գնահատում Յուրգենի մարզչական տաղանդը եւ գտնում եմ, որ նա հենց այն մարզիչն է, որն անհրաժեշտ է Գերմանիայի ընտրանուն: Ճիշտ է, մենք նախկինում գժտվել ենք, սակայն մեր միջեւ թշնամություն չի եղել: Պարզապես մեր հայացքները ֆուտբոլի մասին տարբեր են եղել: Դա ուժեղ անհատականությունների կոնֆլիկտ էր: Վերջերս Յուրգենի հետ ջերմ զրույց եմ ունեցել: Նրան միայն հաջողություն եմ մաղթում հավաքականի մարզչի պաշտոնում», հայտարարել է Մաթեուսը: Հիշեցնենք, որ 90-ական թվականների վերջերին «Բավարիայում» նրանց միջեւ ծագած վեճի հետեւանքով Կլինսմանը ստիպված էր հեռանալ թիմից:

ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ
ARMENIA TELEPHONE COMPANY

ԹԱՓՈՒՐ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արմենտելը» Հայաստանում գործող հեռահաղորդակցության պաշտոնական օպերատորն է, որն ունի ավելի քան 800.000 բաժանորդ եւ գործունեություն է ծավալում հանրապետության ինչպես շարժական, այնպես էլ ֆիքսված հեռախոսային ցանցերի բնագավառում: «Արմենտելը» տարեկան միլիոնավոր դոլարների ներդրումներ է կատարում հանրապետության ֆիքսված հեռախոսակապի ենթակառուցվածքների թվայնացման եւ շարժական կապի ծառայությունների ընդլայնման եւ նոր տեխնոլոգիաների ներմուծման ուղղությամբ: Ներկայումս «Արմենտելը» գտնվում է մատուցվող ծառայությունների ընդլայնման փուլում, եւ իրականացնում է իր աշխատուժի եւ գործընթացների հիմնական վերակազմավորում՝ առաջարկելով նոր հետաքրքիր աշխատանք դինամիկ եւ եռանդուն անձանց, ովքեր փնտրում են հետաքրքիր եւ խոստումնալից աշխատանքային միջավայր:

Պաշտոնի անվանումը՝ Տրանսմիսիայի պլանավորման ճարտարագետ/ Տրանսմիսիայի բաժին	Զեկուցում է՝ Շարժական կապի զարգացման գլխավոր տնօրինության ցանցի պլանավորման զարգացման վարչության պետին

Համառոտ նկարագիրը՝
- տրանսմիսիայի ցանցի պլանավորում GSM ցանցի զարգացման համար հիմնվելով PDH/SDH տեխնոլոգիաների վրա,
- միկրոալիքային ռադիո տրանսմիսիայի եւ հաճախականության պլանավորում,
- հիմնական կայանի փոխադարձ կապի հաստատման համար ֆիքսված գծերի զարգացման համակարգում,
- GSM տրանսմիսիայի ցանցի մեծության եւ օգտագործման օպտիմիզացում,
- տրանսմիսիոն ցանցի արդյունավետության օպտիմիզացում,
- տրանսմիսիայի ցանցի օգտագործման կատարման զեկուցում:

Պահանջները՝
- բարձրագույն կրթություն (էլեկտրական կամ էլեկտրոնային ճարտարագիտության մասնագիտության ռադիո կապի տեխնոլոգիաների մասնագիտացումով).
- անգլերեն լեզվի լավ իմացություն.
- փոխհաղորդակցման եւ խմբակային աշխատանքի լավ ունակություններ.
- ողջ հանրապետության միջով ճամփորդելու կարողություն.
- հեռահաղորդակցության ոլորտում նախորդ աշխատանքային փորձը կդիտվի որպես առավելություն.
- վարորդական իրավունքի առկայություն:

Առավելությունները՝
- Հայաստանի Հանրապետությունում հեռահաղորդակցության ծառայություններ մատուցող ամենամեծ ձեռնարկության անդամակցություն,
- շարժական կապի ծառայությունների առաջատար տեխնոլոգիայի ոլորտում աշխատանքի հնարավորություն,
- տեխնիկական վերապատրաստման տրամադրման միջոցով ճարտարագիտական կարիերայի զարգացման հնարավորություն,
- մրցակցային աշխատավարձ (հիմնվելով աշխատանքի փորձի վրա):

Դիմումը ներկայացնել՝ «Արմենտել» ՓԲԸ, կադրերի վարչություն, Ախուրյան 2, Երեւան 375014 կամ էլեկտրոնային՝ www.armentel.com հասցեով:

Ավարտման ժամկետը՝ 2005 թ. մարտի 4-ը

ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ
ARMENIA TELEPHONE COMPANY

ԹԱՓՈՒՐ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արմենտելը» Հայաստանում գործող հեռահաղորդակցության պաշտոնական օպերատորն է, որն ունի ավելի քան 800.000 բաժանորդ եւ գործունեություն է ծավալում հանրապետության ինչպես շարժական, այնպես էլ ֆիքսված հեռախոսային ցանցերի բնագավառում: «Արմենտելը» տարեկան միլիոնավոր դոլարների ներդրումներ է կատարում հանրապետության ֆիքսված հեռախոսակապի ենթակառուցվածքների թվայնացման եւ շարժական կապի ծառայությունների ընդլայնման եւ նոր տեխնոլոգիաների ներմուծման ուղղությամբ: Ներկայումս «Արմենտելը» գտնվում է մատուցվող ծառայությունների ընդլայնման փուլում, եւ իրականացնում է իր աշխատուժի եւ գործընթացների հիմնական վերակազմավորում՝ առաջարկելով նոր հետաքրքիր աշխատանք դինամիկ եւ եռանդուն անձանց, ովքեր փնտրում են հետաքրքիր եւ խոստումնալից աշխատանքային միջավայր:

Պաշտոնի անվանումը՝ Ռադիո պլանավորման ճարտարագետ/ GSM բաժին	Զեկուցում է՝ Շարժական կապի զարգացման գլխավոր տնօրինության ցանցի պլանավորման զարգացման վարչության պետին

Համառոտ նկարագիրը՝
- հիմնական կայանի ռադիո պլանավորում, հիմնվելով ծածկույթի եւ թողունակության պահանջների վրա,
- հիմնական կայանի տեղադրման ընտրություն եւ ռադիո կոնֆիգուրացիայի նախագծում,
- ծածկույթի չափերի վերլուծություն եւ ռադիո կատարման վիճակագրություն,
- հիմնական կայանի կոնֆիգուրացիայի փոփոխությունների միջոցով ռադիո ցանցի կատարման օպտիմիզացում,
- հաճախականության պլանավորում եւ հիմնական պարամետրերի կարգավորում,
- ռադիո ցանցի թողունակության պլանավորում,
- ռադիո կատարման ցուցիչների զեկուցում:

Պահանջները՝
- բարձրագույն կրթություն (էլեկտրական կամ էլեկտրոնային ճարտարագիտության մասնագիտության ռադիո կապի տեխնոլոգիաների մասնագիտացումով),
- անգլերեն լեզվի լավ իմացություն, .
- փոխհաղորդակցման եւ խմբակային աշխատանքի լավ ունակություններ,
- ողջ հանրապետության միջով ճամփորդելու կարողություն,
- հեռահաղորդակցության ոլորտում նախորդ աշխատանքային փորձը կդիտվի որպես առավելություն,
- վարորդական իրավունքի առկայություն:

Առավելությունները՝
- Հայաստանի Հանրապետությունում հեռահաղորդակցության ծառայություններ մատուցող ամենամեծ ձեռնարկության անդամակցություն,
- շարժական կապի ծառայությունների առաջատար տեխնոլոգիայի ոլորտում աշխատանքի հնարավորություն,
- տեխնիկական վերապատրաստման տրամադրման միջոցով ճարտարագիտական կարիերայի զարգացման հնարավորություն,
- մրցակցային աշխատավարձ (հիմնվելով աշխատանքի փորձի վրա),
- դիմումը եւ ռեզյումեն ներկայացնել՝ «Արմենտել» ՓԲԸ, կադրերի վարչություն, Ահարոնյան 2 , Երեւան 375014 կամ էլեկտրոնային՝ www.armentel.com հասցեով:

Ավարտման ժամկետը՝ **2005 թ. մարտի 4-ը**

ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ
ARMENIA TELEPHONE COMPANY

ԹԱՓՈՒՐ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արմենտելը» Հայաստանում գործող հեռահաղորդակցության պաշտոնական օպերատորն է, որն ունի ավելի քան 800.000 բաժանորդ եւ գործունեություն է ծավալում հանրապետության ինչպես շարժական, այնպես էլ ֆիքսված հեռախոսային ցանցերի բնագավառում: «Արմենտելը» տարեկան միլիոնավոր դոլարների ներդրումներ է կատարում հանրապետության ֆիքսված հեռախոսակապի ենթակառուցվածքների թվայնացման եւ շարժական կապի ծառայությունների ընդլայնման եւ նոր տեխնոլոգիաների ներմուծման ուղղությամբ: Ներկայումս «Արմենտելը» գտնվում է մատուցվող ծառայությունների ընդլայնման փուլում, եւ իրականացնում է իր աշխատուժի եւ գործընթացների հիմնական վերակազմավորում՝ առաջարկելով նոր հետաքրքիր աշխատանք դինամիկ եւ եռանդուն անձանց, ովքեր փնտրում են հետաքրքիր եւ խոստումնալից աշխատանքային միջավայր:

Պաշտոնի անվանումը՝ GSM կոմուտացիոն ցանցի ճարտարագետ/ կոմուտատորներ եւ ծառայություններ	Զեկուցում է՝ Շարժական կապի զարգացման գլխավոր տնօրինության ցանցի պլանավորման զարգացման վարչության պետին

Համառոտ նկարագիրը՝
- GSM ցանցի զարգացման համար կոմուտացիոն ցանցի պլանավորում (MSC/BSC եւ առնչվող VAS պլատֆորմներ),
- տրաֆիկի հաշվառում եւ կատարման վերլուծություն,
- թողունակության պահանջների հիման վրա GSM կոմուտատորային ցանցի հանգույցների կոնֆիգուրացիայի որոշում,
- ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման համար կոմուտացիոն տոպոլոգիայի եւ կոնֆիգուրացիայի օպտիմիզացում,
- կոմուտացիոն ցանցի կատարման ցուցիչների զեկուցում,
- շարժական կապի ծառայությունների իրականացման եւ փորձարկման ուղղությամբ տեխնիկական աջակցում:

Պահանջները՝
- բարձրագույն կրթություն (էլեկտրական կամ էլեկտրոնային ճարտարագիտության մասնագիտության կապի տեխնոլոգիաների մասնագիտացումով).
- անգլերեն լեզվի լավ իմացություն.
- փոխհաղորդակցման եւ խմբակային աշխատանքի լավ ունակություններ.
- հեռահաղորդակցության ոլորտում նախորդ աշխատանքային փորձը կդիտվի որպես առավելություն.
- վարորդական իրավունքի առկայություն.

Առավելությունները՝
- Հայաստանի Հանրապետությունում հեռահաղորդակցության ծառայություններ մատուցող ամենամեծ ձեռնարկության անդամակցություն,
- շարժական կապի ծառայությունների առաջատար տեխնոլոգիայի ոլորտում աշխատանքի հնարավորություն,
- տեխնիկական վերապատրաստման տրամադրման միջոցով ճարտարագիտական կարիերայի զարգացման հնարավորություն,
- մրցակցային աշխատավարձ (հիմնվելով աշխատանքի փորձի վրա):

Դիմումը ներկայացնել՝ «Արմենտել» ՓԲԸ, կադրերի վարչություն, Ահարոնյան 2 , Երեւան 375014 կամ էլեկտրոնային՝ www.armentel.com հասցեով:

Ավարտման ժամկետը՝ **2005 թ. մարտի 4-ը**

«ՎԻԿՏՈՐԻԱ» .Վ. ԿՈՆՑԵՌՆԸ
ԻՐ «ԱԴՐԻԱՏԻԿ» ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒՄ
ՎԱՃԱՌՔԻ Է ՀԱՆԵԼ
ՆՈՐ ԱՊՐԱՆՔԱՏԵՍԱԿ
ՍՊԻՏԱԿ, ՄԱՐՄԱՐԻ ԵՎ ԿԱՂՆԵ ՓԱՅՏԻ
ՖԱԿՏՈՒՐԱՅՈՎ ՏԱՐԲԵՐ ՉԱՓԵՐԻ
ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ ԵՎ ԱՐՏԱՔԻՆ ՊԱՏՈՒՀԱՆԱԳՈԳԵՐ
(ПОДОКОННИКИ И ОТЛИВЫ)
☎ 58-39-96, 54-21-39, 44-63-24

Կորել է

Տիգրան Գավռուշի Պետրոսյանի (ծնված 16.03.1967 թ.) ռուսական անձնագիրը թիվ 6303289327, տրված՝ 08.10.2002 թ., 642-005-ի կողմից:
Գտնողին խնդրում ենք զանգահարել 396189, 549486 հեռախոսահամարներով:

FOR YOUR INTERNAL NEWS OF ARMENIA
LOG ON TO
www.azg.am
IN ARMENIAN, RUSSIAN, ENGLISH AND TURKISH

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ՝ 65, դասիչ՝ 69150 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 24. 02. 2005 Գինը՝ 100 դրամ